

1275 / 1942.-
LINGUA ZSEBNYELVTANOK
SCHENK GYAKORLATI MÓDSZERE MAGÁNTANULÁRA

Gramatică Maghiară.

Manual

practic de învățământ pentru autodidacți

de

Dr. Gheorghe Alexici

Conține o gramatică resumată, o mulțime de deprinderi pentru asimilarea cuvintelor, o colecție bogată de conversații, cu însemnarea accentului, și un vocabular sistematic

LINGUA

KIADÓ. ÉS KÖNYVKERESKÉDELMI R.T. KIADÁSA
BUDAPEST V/6

Klebs János nyomda, Lovag u. 20.

324860

Vocabulare române și maghiare.

- Lingua :** Gramatică portativă română. Cu însemnarea accentului. În legătură de carton ... P 1.50
- Vocabular portativ maghiar-român, prețul ambelor părți legate într'una ... P 1.50
- Schidlof :** Vocabular liliput portativ, format 32°
- Partea română-maghiară ... P 1.—
- Partea maghiară-română ... P 1.—
- Lingua :** Vocabular maghiar-român. Vocabular român-maghiar. Ambele părți legate într'una P 1.80

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Magyar és román szótárak.

- Lingua :** Román zsebnyelvtan. A román nyelv kiejtésének megjelölésével. Kartonkötésben P 1.50
- Magyar-román zsebszótár, mindkét rész ára egybekötve ... P 1.50
- Schidlof :** Magyar-román liliput zsebszótár 32° alak
- Román-magyar rész, külön ... P 1.—
- Magyar-román rész, külön ... P 1.—
- Lingua :** Magyar-román és román-magyar szótár, mindkét rész egy kötetben kötve ... P 1.80

Cărticica aceasta vrea să fie un conducător bun autodidactului, care dorește să deprindă limba maghiară în mod practic, repede și ușor. Ea este introdusă prin o gramatică resumată; fi urmează apoi deprinderi pentru asimilarea diferitelor părți de vorbire. Extinderra mai mică a cărții aduce cu sine, că gramatică conține numai părțile cele mai esențiale din morfologie, ținând cont de caracteristicile limbei maghiare. Conține declinarea substantivelor, conjugarea verbelor, compararea adjectivelor, schimbarea pronumelor, etc. Deprinderile formează trecerea la conversații. La cele din urmă autorul aplică idiotismele și expresiunile cele mai corecte ale limbii maghiare. Cărticica aceasta aduce deci mare folos tuturor, care vreau să învețe și să deprindă limba maghiară în mod practic.

EDITORUL.

AUTORUL.

Toate drepturile rezervate.

BC Cluj / *Copyright reserved. Cluj*

PARTEA I.

Gramatica resumată a limbii maghiare.

A) Fonetica.

In limba maghiară sunt 40 litere :

a, á, b, c, cs, d, ds, dz, e, é, f, g, gy, h, i,
í, j, k, l, ly, m, n, ny, o, ó, ő, ő, p, r, s,
sz, t, ty, u, ú, ü, ű, v, z, zs.

Vocalele se împart în vocale scurte :

a, e, i, o, u, ő, ü ;

vocale lungi :

á, é, í, ó, ő, ú, ű.

In limba română lipsesc vocalele ő, ü, și vocalele lungi din limba maghiară. Ca sunet nu cunoaște limba românească nici vocala e. Excepțional în unele părți, d. p. lemne, se rostește e din silaba primă larg.

Pe împărțirea aceasta se bazează armonia vocalelor, d. p. : asztal (as-tal) masă, asztal-ok (as-ta-loc) mese, asztal-nak (asz-tal-nac) mesei, asztal-os (as-ta-los) măsar, etc. keres (che-reș) caută, keres-ek (che-re-șec) caut, keres-et (che-re-șet) agoniseală. Vocale sonore și înalte obvin numai în cuvinte compuse : d. p. konyhakés (con-ha-cheș) cuțit de bucătărie, könyvtár (cõniv-tar) bibliotecă.

Sufixe stridente primește rădăcina sonoră și cea înaltă : d. p. kert (chert) grădină, kertész (chert-es) grădinar, város (va-roș) oraș, város-i (va-ro-și) orășan.

Rostirea vocalelor este următoarea :

- a** (scurt) un sunet care este între a și o, mai mult spre o. Rostim o, dar întretăctura buzelor rămâne ca la rostirea vocalei a. Semnul sunetului acestuia este a, d. p. alma (al-ma) măr, harag (ha-rag) mânie.
- á** (lung) sună ca a în limba românească, numai ceva mai lung. Semnul a, d. p. ág (ag) ramură, láb (lab) picior, kár (car) pagubă.

- e (scurt) sunetul acesta în limba românească nu există. Excepțional în unele părți rostit larg deschis. Semnul e, d. p. kert (chert) grădină, eke (eche) plug, ver (ver) bate.
- é (lung) sună ca în limba românească în al meu. Semnul e, d. p. él (el) trăește, lélek (le-lec) suflet, vér (ver) sânge.
- i (scurt) și í (lung). Cel scurt sună ca în limba românească; semnul i, d. p. ima (i-ma) rugă, ki (chi) cine; i-lung, semnul i, d. p. víz (viz) apă, ír (ir) scrie.
- o (fără accent) sună ca în limba românească; semnul o, d. p. bor (bor) vin, bokor (bocor) tufă.
- ó (cu accent) sună ceva mai lung ca în limba românească; semnul o, d. p. ló (lo) cal, óra (o-ra) oră.
- ö (scurt) lipsește în limba românească, d. p. ökör (ö-cör) bou, öröm (ö-röm) bucurie.
- ő sună ceva mai lung, d. p. lő (lő) împușcă, őr (őr) strajă.
- u (scurt) sună ca în limba românească, d. p. tud (tud) știe, futni (fut-ni) a fugi.

- ú ca u, dar întindem sunetul; semnul u, d. p. úr (ur) domn, kút (cut) fântână.
- ü (scurt) lipsește în limba rom, d. p. tükör (tü-cör) oglindă, fül (fül) ureche, üt (üt) bate.
- ű (lung) acelaș sunet ca ü, numai lung; semnul ű, d. p. tű (tű) ac, hű (hű) credincios.

Consonantele sunt: simple și compuse.

a) Consonante simple: b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v, z.

b) Consonante compuse: cs, ds (= dzs), dz, gy, ly, ny, sz, ty, zs.

Afară de s toate consonantele simple se rostesc ca în limba românească, d. p:

b = bába (ba-ba) moașă

d = duda (du-da) cimpoi

f = fa (fa) arbore

g = galamb (ga-lamb) porumb

h = hal (hal) pește

j = játék (ia-tec) joc

k = kalap (ca-lap) pălărie

l = labda (lab-da) mingea

- m** = malom (ma-lom) moară
n = nadrág (nad-rag) pantaloni
p = pápa (pa-pa) papa
r = róna (ro-na) șes
t = tábla (tab-la) tabla.

Consonantele **c, k, s** sună ca în limba românească :

- c** = ț, d. p., cérna (țer-na) ață
k = c, d. p., kert (chert) grădină
s = ș, só (șo) sare.

Consonantele compuse sunt: **cs, ds** (= dzs), **dz, gy, ly, ny, ty, sz, zs**. Acestea se rostesc cum urmează :

cs sună ca în limba românească **ce, ci**, d. p. **csúcs** (ciuci) vârf, **csacsi** (cia-ci) măgar, **kocsi** (co-ci) trăsură.

ds sună ca în limba românească **ge, gi**: d. p. **findzsa** (fin-dja) ceașcă.

Consonantele simple **g, l, n, t**, formează cu **y** consonantele compuse **gy, ly, ny, ty**. În limba maghiară consonanța **y** obține ca sine stătătoare numai în nume de familie și în cuvinte străine.

gy lipsește în limba lit. românească; obține însă în multe părți în graiul popular. Sună ca *dī*, *d. p.* gyermek (dier-mec) copil, *ágy* (adī) pat, *ágyú* (a-diu) tun.

ly lipsește în limba literară românească. Rostește *lī*, *d. p.* mély (melī) adânc, *pálya* (pa-lia) drumul de fier, *király* (chi-ralī) rege.

ny lipsește în limba lit. românească; rostește *nī*, *d. p.* bánya (ba-nīa) ocnă, *leány* (le-anī) fată.

ty lipsește în limba lit. românească; rostește *tī*, *d. p.* tyúk (tīuc) găină, *atya* (a-tīa) tată.

sz sună ca în limba rom. s., *d. p.* szabó (sa-bo) croitor, *kasza* (ca-sa) coasă.

Dacă se dublică *sz*, se scrie numai prima consonantă dublu, *d. p.* în loc de *viszsa* (vis-sa) îndărăt se scrie *vissza*, *aszszony* (as-sonī) femeie, *asszony*. La despărțirea cuvântului se scriu ambele compuse: *visz-sza*, *asz-szony*.

zs se rosteste ca în românește *j*, *d. p.* *zsák* (jac) sac, *pázsit* (pa-jit) pajiște.

Dintre consoanante lipsesc în limba maghiară **x** și **y**. **Y** obține numai în consoanantele compuse. În cuvinte străine însă se aplică amândouă consoanante.

În limba maghiară sunt o mulțime de nume de familie, care își pastrează ortografia, d. p. Gaal cetește (Gal), Dessewffy cetește (De-je-fi), Eötvös cetește (Öt-vöș), Széchenyi cetește (Se-ce-ni).

Cuvinte străine trecute în limba maghiară se scriu cu ortografie maghiară, d. p. Lipcse (Lip-ce) Lipsca, Nápoly (Na-polí) Neapol, Krisztus (Cris-tuș) Hristos.

Nume grecești și romane se scriu cu ortografia lor.: Cyrus, Xenophon, Quintilian, Sophocles.

Dublificarea consoanței se întâmplă foarte des la cuvinte terminante într'o consoanță, prin asimilațiune. Prima consoanță a sufixului -val, -vel (-val), (-vel) cu, -vá, -vé (-va), (-ve) se preface în consoanță terminătoare a cuvântului, d. p. bot (bot) băț, **bottal** (bot-tal) cu bățul, în loc de bot-val (bot-val); bot-tá (bot-ta), în loc de bot-vá (bot-va). La asimilarea consoanțelor duble se dublică numai prima

consonantă : ész (es) minte, észszel (esszel) cu minte ; despărțit : ész-szel (es-sel).

Alte asimilări :

Az (az), ez (ez) acela, acea, acesta, aceasta ; abban, în loc de az-ban ; ebben (eb-ben), în loc de esz-ben (es-ben), în acea, în aceasta.

B) Morfologia.

1. Articolul.

Articolul hotărît este **a**, **az** pentru toate trei genurile. BCU Cluj / Central University Library Cluj

A stă înaintea substantivelor care se încep cu un consonant ; **az** înaintea cuvintelor care se încep cu o vocală, d. p. a kert, a chert, grădina ; az alma, az al-ma, mărul.

Articolul nehotărît este egy (un, una) pentru toate trei genurile. Acesta se întrebuițează mai rar, de obicei când voim se exprimăm unitatea. Și articolul hotărît se poate abandona, d. p. înaintea numelor proprii, înaintea numelor care primesc sufix personal, d. p. házam, casa mea. Genul feminin se mai

exprimă prin ne, nő, d. p. szabó (sa-bo) croitor, szabóné (sa-bo-ne) nevasta croitorului, szabónő (sa-bo-nő) croitoreasă.

2. Substantivul.

(a) Semnul pluralului este k, care se anină de substantivele terminante într'o vocală. Dacă vocala finală este a sau e, trece în á sau é, d. p. kutya (cu-tia) câne, kutyák (cu-tiac) câni; kefe (che-fe) perie, kefék (che-fec) perii.

(b) Monosilabele cu finala ó (o), ő (ö) formează pluralul, prin intercalarea unui v, cu sufixele -ak (-ac), -ek (-ec), d. p. ló (lo) cal, lo-v-ak (lo-v-ac) cai; kő (cő) piatră kő-v-ek (cő-v-ec) pietri.

(c) Cu -ak, -ek, -ok, -ök formează pluralul substantivele terminătoare într'o consonantă: ház (haz) casă, ház-ak (haz-ac) case; kert (chert) grădină, kert-ek (chert-ec) grădini; kalap (ca-lap) pălărie, kalap-ok (ca-lap-oc) pălării; tőr (tőr) pumnal, tőr-rök (tőr-öc) pumnale. Regula generală: aninarea sufixelor se întâmplă pe baza armoniei vocalelor.

d) Multe dintre bisilabele terminătoare în ol (ol), el (el), om (om), em (em), or (or), og (og), eg (eg), ok (oc), ek (ec), și dintre multisilabe terminătoare în alom (olom), elem (e-lem) pierd la formarea pluralului vocala finală, d. p. akol (a-col) grajd, aklok (ac-loc) grajduri; fájdalom (faî-da-lom) durere, fájdalmak (faî-dal-mac) dureri, etc.

e) Semnul acusativului este t, care se anină de rădăcina cuvântului. Tot așa at (at), et (et), ot (ot), öt (öt), d. p. atya (a-tîa) tata, atyák (a-tîac), atyi, atyá-t (a-tîa-t) pe tata; akol (a-col), aklo-t (aclo-t), ló (lo) lova-t, lovak-at (lo-va-cat).

f) Prin aninarea unui sufix personal de substantiv se poate exprima și pronumele posesiv, pe lângă toate că sunt și pronume posesive de sine stătătoare, d. p.

1. O posesiune și un posesor.

Persoana 1: m (am, om, em, öm), házam (ha-zam), kertem (chert-em), casa mea, grădina mea.

2: d (ad, od, ed, öd), házad (haz-ad), kert-ed (chert-ed), casa ta, grădina ta.

3: a, e (ja, je), ház-a (haz-a), kert-je (chert-je), casa lui, ei, grădina lui, ei.

2. O posesiune, mai mulți posesori.

Persoana 1: -uk (unk, ünk), ház-uk (ház-unc), kert-ünk (chert-ünc), casa noastră, grădina noastră.

• 2: -tok, -tek, -tök (atok, etek, ötök), ház-atok (ház-atoc), kert-etek (chert-etec), casa voastră, grădina voastră.

• 3: -ök, ök (uk, ük, jok, jök), ház uk (ház-uc), kert-jük (chert-üic) casa, grădina lor.

3. Un posesor, mai multe posesiuni.

Persoana 1: -im (aim, eim, jaim, jeim), ház-aim (ház-aim), kert-jeim (chert-jeim), casele, grădinile mele.

• 2: -id (aid, eid, jaid, jeid), ház-aid (ház-aid), kert-jeid (chert-jeid) casele, grădinile tale.

• 3: -i (ai, ei, jai, jei), ház-ai (ház-ai), kert-jei (chert-jei) casele, grădinile lui, ei.

4. Mai multe posesiuni, mai mulți posesori.

Persoana 1: -ink (aink, eink, jaink, jeink), ház-aink (ház-ainc), kert-jeink (chert-jeinc), casele, grădinile noastre.

• 2: -itok, itek (aitok, eitek, jaitok, jeitek), ház-aitok (ház-aitoc), kert-jeitek (chert-jeitec), casele, grădinile voastre.

• 3: -ik (aik, eik, jaik, jeik), ház-aik (ház-aic), kert-jeik (chert-jeic), casele, grădinile lor.

g) Semnul genitivului este é (e) sau -nak (nac), -nek (nec), d. p. Ez a ház az atyámé (ez a ház az a-tiám-e) casa aceasta este a tatălui meu. Ez az atyámnak háza (ez az a-tiám-nac ha-za). Aceasta e casa tatii. Genitivul cu sufixele -nak (nac), -nek (nec) stă ca atribut. In cazul acesta primește substantivul, care exprimă posesiunea, un sufix personal, posesiv. -Nak (nac), -nek (nec) este și sufixul dativului: atyának (a-tiá-nac) tatălui, kertnek (chert-nec) grădinii, etc.

h) Prepozițiunile se exprimă în limba maghiară în casurile cele mai multe cu ajutorul sufixelor de raport, d. p.

ház, casă

<u>ban</u> , <u>ben</u> házban	ház-ban	în casă
<u>ba</u> , <u>be</u> házba	ház-ba	în casă
<u>ból</u> , <u>ből</u> házból	ház-ból	din casă
<u>on</u> , <u>en</u> házon	ház-on	<u>pē</u> casă
<u>ra</u> , <u>re</u> házra	ház-ra	<u>pē</u> casă
<u>ról</u> , <u>ről</u> házról	ház-ról	depe casă
<u>nál</u> , <u>nél</u> háznál	ház-nál	la casă
<u>hoz</u> , <u>hez</u> , <u>höz</u> házhoz	ház-hoz	la casă
<u>tól</u> , <u>től</u> háztól	ház-tól	dela casă
<u>ig</u> házig	ház-ig	până la casă

ért házért	haz-ert	pentru casă
val, vel házzal	haz-zal	<u>cu casă</u>
stul, stül házastul	ha-zaş-tul	cu casă cu tot
vá, vé katonává	ca-to-na-va	devine, se face soldat
al, ül rosszul	ros-sul	rău
nként, oroszlánként	o-ros-lan-chent	ca un leu.

kert, grădină

kert-ben	chert-ben	în grădină
kert-be	chert-be	în grădină
kert-ből	chert-ből	din grădină
kerten	chert-en	pe grădină
kertre	chert-re	pe grădină
kertről	chert-ről	despre grădină
kertnél	chert-nél	la grădină
kerthez	chert-hez	la grădină
kerttől	chert-től	dela grădină
kertig	chert-ig	până la grădină
kertért	chert-ért	pentru grădină
kerttel	chert-tel	cu grădină
kertestül	cher-teş-tül	cu grădină cu tot
porrá	por-ra	praf (îl face)
rendületlenül	ren-dü-let-le-nül	neclătinat
páronként	pa-ron-chent	cu părechea
kor öt órákor	cor öt o-ra-cor	la 5 ciasuri, ore

1. Cele mai multe dintre sufixele înşirate
primesc și sufixele personale, d. p. bennem

(în mine), velem (cu mine), tőlem (dela mine), tőled (dela tine), tőle (dela el, ea), tőlünk (dela noi) tőletek (dela voi), tőlük (dela ei, ele).

3. Adjectivul.

1) Adjectivul poate fi atributiv sau predicativ.
In cazul prim nu se schimbă: a jó atya (a io a-tia) tata bun, a jó atyák (a io a-tiac) tații buni.

2) Ca predicat concordă cu subjectul în număr și terminațiune: az atya jó (az a-tia io) tata e bun, az atyák jók (az a-tiac ioc) tații sunt buni.

Comparațiunea adjectivului: comparativul primește terminațiunea -bb (dacă se termină în vocală), sau -abb (abb), -obb (obb), -ebb (ebb), d. p. nagy (nadi) mare, nagy-obb (nadi-obb) mai mare; öreg (ö-reg) bătrân, öreg-ebb (öreg-ebb) mai bătrân; kis (chiș) mic, kisebb (chi-șebb) mai mic. In superlativ primește adjectivul prosilaba leg, d. p. leg-nagyobb (leg-na-diobb) cel mai mare; leg-öregebb (leg-ö-re-gebb) cel mai bătrân; leg-

kisebb (leg-chi-sebb) cel mai mic. Comparativul ca și superlativul primesc în singular și plural sufixe, d. p. nagy-obb-ak mai mari; nagyobb-ak-nak (na-diobb-ac-nac) mai marilor, etc.

4. Număralul. Le

Numeralii cardinali și ordinali: vezi la conversații sub titlul numere.

Noțiunile de categoria asta se formează din număralul cardinal cu ajutorul sufixelor:

a) frângerile cu ajutorul sufixelor ad (ad), od (od), ed (ed), öd (öd): harmad (har-mad) $\frac{1}{3}$; hatod (ha-tod) $\frac{1}{6}$; heted (he-ted) $\frac{1}{7}$; ötöd (ö-töd) $\frac{1}{5}$, etc.

b) féle feluri; kétféle (chet-fe-le) de două feluri; tízféle (tiz-fe-le) de zece feluri, etc.

c) -szor, -szer, -ször (sor), (ser), (sör) ori; kétszer (chet-ser) de două ori; hatszor (hat-sor) de șase ori; ötször (öt-sör) de cinci ori;

d) os (oș), es (eș), ös (öș), d. p., háromszoros (ha-rom-so-ros) triplu; tízszeres (tiz-se-reș) înzecit; ötszörös (öt-ső-röș) încincit;

e) numerale nehotărîte sunt: minden (min-den) toți; sok (șoc) mult; kevés (che-veș) puțin; semmi (șem-mi) nimic; nehány (ne-hani) vre o câteva; elég (e-leg) destul, etc.

5. Pronumele.

a) pronume personale sunt:

én (en) eu, te (te) tu, ő (ő) el, ea, mi (mi) noi,
ti (ti) voi, ők (ők) ei, ele.

Schimbările pronumelor personale.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

<u>én</u>	en	eu
<u>enyém</u>	e-niëm	al meu, a mea
<u>nekem</u>	ne-chem	mie
<u>engem</u>	en-ghem	pe mine
<u>te</u>	te	tu
<u>tied</u>	ti-ed	al tău, a ta
<u>neked</u>	ne-ched	ție
<u>téged</u>	te-ghed	pe tine
<u>ő</u>	ő	el, ea
<u>ővé</u>	ő-ve	al lui, a ei
<u>neki</u>	ne-chi	lui, ei
<u>őt</u>	őt	pe el, ea
<u>mi</u>	mi	noi
<u>miénk</u>	mi-enc	al nostru, a noastră

<u>nekünk</u>	ne-cünc	nouă
<u>minket</u>	min-chet	pe noi
ti	ti	voi
<u>tietek</u>	ti-e-tec	al vostru, a voastră
<u>nektek</u>	nec-tec	vouă
<u>titeket</u>	ti-te-chet	pe voi
<u>ők</u>	őc	ei, ele
<u>övék</u>	ő-vec	al, a lor
<u>nekik</u>	ne-chic	lor
<u>öket</u>	ő-chet	pe ei, ele

b) pronume posesive :

<u>enyém</u>	tied	<u>övé</u>	miénk	tietek	<u>övék</u>
e-mem	ti-ed	ő-ve	mi-enc	ti-e-tec	ő-vec
al meu	al tău	al lui	al nostru	al vostru	al lor
a mea	a ta	a ei	a noastră	a voastră	a lor

c) Pronume arătător (demonstrativ) : ez (ez), emez (e-mez), acesta, aceasta ; az (az), amaz (a-maz) acela, acea ; ugyanaz (u-dian-az) tot acela, acea ; ily (ilī), ilyen (i-lien), oly (olī), olyan (o-lian) de asta, astfel de, etc. Pronumele demonstrative, excepție pronumele demonstrativ adjectival, primesc sufixele : annak (an-nac) la acela, ennek (en-nec) la acesta, aceasta ; azt (ast) pe acela, acea ; ezt (ezt) pe acesta, aceasta.

Ultimul, dacă stă fără substantiv, primește sufixele : olyan embernek (o-lian em-bernek) la un astfel de om ; olyannak (o-lian-nac) unui astfel ; d) Pronume relative : ki (chi), aki (a-chi), (la persoane) ; mely (meli), amely (a-meli), care (la lucruri hotărâte) ; mi (mi) ami (a-mi), ce, care (relativ la lucruri nehotărâte). Și pronumele acesta primește diferitele sufixe. Sufixe personale primesc numai pronumele ki și mi (cine, ce). Amim van (a-mim van) ce am ; mid van ? (mid van ?) ce ai tu ? e) Pronume interogativ (întrebător) ki ? (chi), ki-csoda ? (chi-cio-da), mely ? (meli), melyik ? (me-liic) cine ? care ? mi ? (mi), micsoda ? (mi-cio-da) ce ? ce fel de ? mely ? (meli), melyik ? (me-liic) care ? milyen ? (mi-lien) ce fel de ? hány ? (hanĭ) câte ? câți ? mennyi ? (menĭ-nĭi) cât ? mekkora ? (mec-co-ra) cât de mare, etc.

Pronumele interogative primesc aceleaș sufixe ca substantivele. Excepție : mely ? (meli) care ? mekkora ? (mec-co-ra) cât de mare ? nu primesc sufixele personale.

Hány ? (hanĭ), mennyi ? (menĭ-nĭi) cât, nu au plural. In plural întrebăm : hányan ? (ha-nĭan),

mennyien? (meníni-en) câte? *f)* Pronume reflexive sunt: magam (ma-gam) eu însumi; magad (ma-gad) tu însuși; maga (ma-ga) el, ea însuși, însași, magunk (ma-gunc); magatok (ma-ga-tok); maguk (ma-guc). Acestea se pot împreuna cu cele mai multe sufixe de raport: magáé (ma-ga-e) gen., magának (ma-ga-nac) dat., magát (ma-gat) ac., magában (ma-ga-ban) în sine; magára (ma-ga-ra) pe sine (lăsat), etc. *g)* Pronume nehotarîte: valaki (va-la-chi) cineva; valami (va-la-mi) ceva; akárki (a-car-chi) oricine; akármí (a-car-mi) ori-ce; senki (șen-chi) nimeni; semmi (șem-mi) nimica, etc. Și acestea primesc sufixele în anumite raporturi.

X

6. Verbul.

a) Conjugarea verbelor transitive (cu obiect) este: hotărîtă și nehotărîtă. La forma hotărîtă se referă sufixul personal și la obiect.

În pildele următoare se trage atenția asupra sufixelor personale la diferitele forme.

Present.

Forma nehotărită.

1. vár-ok	va-roo	aştept
2. vár-sz	var-s	aşteptî
3. vár	var	aşteaptă
1. vár-unk	var-unc	aşteptăm
2. vár-tek	var-toc	aşteptat
3. vár-nak	var-nao	aşteapta
1. kér-ek	cher-ec	cer
2. kér-sz	cher-s	ceri
3. kér	cher	cere
1. kér-ünk	cher-ünc	cerem
2. kér-tek	cher-tec	cereti
3. kér-nak	cher-nec	cer
1. tör-ök	tör-öc	sparg
2. tör-sz	tör-s	spargi
3. tör	tör	sparge
1. tör-ünk	tör-ünc	spargem
2. tör-tök	tör-töc	spargeți
3. tör-nak	tör-nec	sparg

Forma hotărită.

1. vár-om	var-om	o, îl aștept,
2. vár-od	var-od	pe el, ea
3. vár-ja	var-ja	
1. vár-juk	var-juo	
2. vár-jatok	var-iatoo	
3. vár-ják	var-iao	
1. kér-em	cher-em	o, îl rog,
2. kér-ed	cher-ed	pe el, ea
3. kér-i	cher-i	
1. kér-jük	cher-juo	
2. kér-itek	cher-iteo	
3. kér-ik	cher-ic	
1. tör-öm	tör-öm	o, îl sparg,
2. tör-öd	tör-öd	pe el, ea
3. tör-i	tör-i	
1. tör-jük	tör-juo	
2. tör-itek	tör-i-teo	
3. tör-ik	tör-ic	

Infinitivul se termină în -ni, vár-ni (var-ni) a aștepta. Sufixele se anină de rădăcină, uneori cu ajutorul unei vocale copulative, d. p. vár-ok (var-oc); o este vocala copulativă, l

sufixul persoanei prime; așa la vár-u-nk, etc.
Din paradigmele înșirate reiese, că și la verbe
se validează armonia vocalelor.

Trecutul.

Forma nehotărîtă.

1. vár-t-am	var-t-am	} am așteptat	kér-t-em	cher-t-em	} am cerut, rugat
2. vár-t-ál	var-t-al		kér-t-él	cher-t-el	
3. vár-t	var-t		kér-t	cher-t	
1. vár-t-unk	var-t-unc	} am așteptat	kér-t-ünk	cher-t-ünc	} am cerut, rugat
2. vár-t-atok	var-t-atoc		kér-t-etek	cher-t-etec	
3. vár-t-ak	var-t-ac		kér-t-ek	cher-t-ec	

1. tör-t-em	tör-t-em	} am spart
2. tör-t-él	tör-t-el	
3. tör-t	tör-t	
1. tör-t-ünk	tör-t-ünc	} am spart
2. tör-t-etek	tör-t-etec	
3. tör-t-ek	tör-t-ec	

Forma hotărîtă.

1. vár-t-am	var-t-am	} am așteptat pe ei, ea	kér-t-em	cher-t-em	} am rugat pe ei, ea
2. vár-t-ad	var-t-ad		kér-t-ed	cher-t-ed	
3. vár-t-a	var-t-a		kér-t-e	cher-t-e	
1. vár-t-uk	var-t-uc	} am așteptat pe ei, ea	kér-t-ük	cher-t-üc	} am rugat pe ei, ea
2. vár-t-átok	var-t-atoc		kér-t-étek	cher-t-etec	
3. vár-t-ák	var-t-ac		kér-t-ék	cher-t-ec	

1. tör-t-em	tör-t-em	} am spart, iam spart.
2. tör-t-ed	tör-t-ed	
3. tör-t-e	tör-t-e	
1. tör-t-ük	tör-t-üc	
2. tör-t-étek	tör-t-etec	
3. tör-t-ék	tör-t-ec	

Viitor.

Viitorul este timp compus, și anume din verbul și din infinitivul verbului, care rămâne neschimbat. Fog se conjugă:

Forma nehotărîtă.

1. fog-ok	fog-oc	} váрни var-ni кérни cher-ni törni tör-ni	} voi, o să, etc. aștept, rog, sparg.
2. fog-sz	fog-s		
3. fog	fog		
1. fog-unk	fog-unc		
2. fog-tok	fog-toc		
3. fog-nak	fog-nac		

Forma hotărîtă.

1. fog-om	fog-om	} váрни var-ni кérни cher-ni törni tör-ni	} voi, o să, pe el, ea, aștept, rog, sparg.
2. fog-od	fog-od		
3. fog-ja	fog-ia		
1. fog-juk	fog-iuc		
2. fog-játok	fog-iatoc		
3. fog-ják	fog-iac		

În limba maghiară, în grai ca și în scris, formele aceste trei sunt cele mai obișnuite.

(b) De verbele transitive se țin și verbele facitive; se formează prin silabele: -at (at), -et (et), -tat (tat), -tet (tet), d. p. várni (var-ni) a aștepta, vár-at-ni (vár-at-ni) a lăsa să aștepti; írni (ir-ni) a scrie, ír-at-ni (ír-at-ni) a lăsa să scrie; épít-ni (e-pít-ni) a clădi, épít-tet-ni (épít-tet-ni) a lăsa să clădească, etc.

(c) Verbul pasiv se formează din verbul transitiv cu ajutorul silabei -atik (atic), -etik (etic), -tatik (tatic), -tetik (tetic); vár (var) el așteaptă, vár-atik (var-atic) el este așteptat; kér (cher) roagă, kér-etik (cher-etic) el este rugat, etc.

Forma aceasta se aplică foarte rar în limba maghiară.

(d) Verbul reflexiv se formează cu sufixele ödik (o-dic), ődik (ő-dic), ózik (o-zic), ózik (ő-zic), kodik (co-dic), kodik (cő-dic), d. p. vigasztal (vi-gas-tal) el mângăie, yigasztalódik (vi-gas-ta-lo-dic) el se mângăie; mos (moș) spală, mosa-kodik (mo-șa-co-dic) el se spală, etc.

(e) Verbele impersonale au numai persoana a treia: fáj (faî) doare, virrad (vir-rad) se

face zi, esik (e-şic) plouă, havazik (ha-va-zic) nin-ge.

(f) Verbe potențiale se formează cu sufixele -hat, -het: vár (var) aşteaptă, várhat (var-hat) poate să aştepte, etc.

Despre verbele ajutătoare a avea, a fi, a deveni.

Verbul ajutător a avea birni (bir-ni) se formează în limba maghiară din dativul pronumelui personal nekem (ne-chem) și din verbul lenni în persoana a treia: van (van).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Present.

1. nekem van	ne-chem van	eu am
2. neked van	ne-ched van	
3. neki van	ne-chi van	
1. nekünk van	ne-chünc van	
2. nektek van	nec-tec van	
3. nekik van	ne-chic van	

Trecut.

1. nekem volt	ne-chem volt	am avut
2. neked volt	ne-ched volt	
3. neki volt	ne-chi volt	
1. nekünk volt	ne-cünc volt	
2. nektek volt	nec-tec volt	
3. nekik volt	ne-chic volt	

Viltor.

1. <u>nekem lesz</u>	ne-chem les	voi avca
2. <u>neked lesz</u>	ne-ched les	
3. <u>neki lesz</u>	ne-chi les	
1. <u>nekünk lesz</u>	ne-cünc les	
2. <u>nektek lesz</u>	nec-tec les	
3. <u>nekik lesz</u>	ne-chic les	

Substantivul în raport cu formele aceste primește sufixul personal, d. p. eu am o casă, nekem van házam (ne-chem van ha-zam); eu n'am casă, nekem nincs házam (ne-chem ninci ha-zam). **Nincs** și **nincsenek** în plural înseamnă pe rom. nu este, nu sunt.

Verbul ajutător lenni a fi are o conjugare iregulară.

Present.

1. <u>vagyok</u>	va-díoc	sunt
2. <u>vagy</u>	vadí	
3. <u>van</u>	van	
1. <u>vagyunk</u>	va-díunc	suntem
2. <u>vagytok</u>	vadí-toc	
3. <u>vannak</u>	van-nac	

Trecut.

1. <u>volt-am</u>	vol-tam	am fost.
2. <u>volt-ál</u>	vol-tal	
3. <u>volt</u>	volt	

1. volt-unk	volt-unc	am fost
2. volt-atok	volt-atoó	
3. volt-ak	volt-ac	

Viitor.

1. lesz-ek	les-ec	voi fi
2. lesz-el	les-el	
3. lesz	les	
1. lesz-ünk	les-üno	vom fi
2. lesz-tek	les-tec	
3. lesz-nek	les-nec	

Verbul ajutător lenni a deveni (ceva) se
conjugă în timpurile principale:

Bell-Claire University Library Cluj

Present.

1. lesz-ek	les-ec	voi deveni
2. lesz-el	les-el	
3. lesz	les	
1. lesz-ünk	les-ünc	vom deveni
2. lesz-tek	les-tec	
3. lesz-nek	les-nec	

Trecut.

1. lett-em	lett-em	am devenit
2. lett-él	lett-el	
3. lett	lett	
1. lettünk	lett-ünc	am devenit
2. lett-etek	lett-etec	
3. lett-ek	lett-ec	

Viitor.

1. fogok lenni	fog-oc len-ni	voi deveni
2. fogsz lenni	fog-s len-ni	
3. fog lenni	fog len-ni	
1. fogunk lenni	fog-unc len-ni	vom deveni
2. fog-tok lenni	fog-toe len-ni	
3. fog-nak lenni	fog-nac len-ni	

Verbe cu terminațiunea -ik.

Sunt verbe, a căror conjugare diferă în modul indicativ present și trecut persoana 1., 2. și a 3. singular; în conjunctiv și condițional present.

Verbele aceste se numesc verbe în -ik, fiindcă primesc în singular persoana a 3. silaba -ik. Intre aceste se numără și verbele pasive în atik, etik, verbele reflexive în ódik, ódik, etc.

Present.

Singular

1. lak-om	la-com	locnesc	es-em	eș-em	cad
2. lak-ol	lac-ol		es-el	eș-el	
3. lak-ik	lac-ic		es-ik	eș-ic	

Pluralul e ca la celelalte verbe.

Conjunctivul. Semnul caracteristic este j (Ń). La unele verbe se schimbă, d. p. la verbe care termină în s, sz, z (ș, s, z) trece consonanta j în consonantele terminătoare. La verbe, care termină în t precedat de vocală lungă, sau l, r, n ori j, se schimbă caracteristica j în s (ș), d. p. ment (ment) scapă pe cineva, salvează, ments (ments) salvează; épít (e-pít) clădește építs (epíts), cladește, etc. Este t precedat de vocală scurtă, se preface consonanta j și t în s (ș), fut, fuss: fugi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Conjunctivul.

Present.

1. lak-j-am	lac-I-am	să locuiesc
2. lak-j-ál	lac-I-al	
3. lak-j-ék	lac-I-ec	
1. es-s-em	eș-ș-em	să cad
2. es-s-él	eș-ș-el	
3. es-s-ék	eș-ș-ec	

Condiționalul. Semnul caracteristic al modului acestuia este -na, -ne (na, ne), care se abina rădăcinii verbale.

Condițional.

Present.

1. vár-né-k	var-ne-c	aș aștepta
2. vár-ná-l	var-na-l	
3. vár-na	var-na	
1. vár-ná-nk	var-na-ne	am aștepta
2. vár-ná-tok	var-na-toe	
3. vár-ná-nak	var-na-nae	
1. kér-né-k	cher-ne-c	aș ruga
2. kér-né-l	cher-ne-l	
3. kér-ne	cher-ne	
1. kér-né-nk	cher-ne-ne	am ruga
2. kér-né-tek	cher-ne-tec	
3. kér-né-nek	cher-ne-nec	

Trecutul modului acestuia e compus din trecutul modului indicativ și din verbul ajutător volna (conj. trecut 3. pers.) a verbului ajutător lenni.

1. vár-t-am volna	var-t-am volna	aș fi așteptat
2. vár-t-ál volna	var-t-al volna	
3. várt volna	vart volna	
1. vár-t-unk volna	var-t-unc volna	
2. vár-t-atok volna	var-t-atoc volna	
3. vár-t-ak volna	var-t-ac volna	

7. Postpozițiunile.

Stau după substantiv. Ele sunt : alatt (a-latt) sub^t, az asztal alatt (az as-tal a-latt) sub^t masă, óta (o-ta) de, két nap óta (chet nap o-ta) de două zile, mögött (mő-gött) după, a ház mögött (a haz mő-gött) după casă, etc.

8. Adverbele.

Ne spun activitatea subjectului după loc, timp, mod, cauză, etc., d. p. Maradj itt (ma-radī itt) rămâi aici! Jókor jöjj vissza (io-cor iőii vis-sa) întoarce-te de vreme!

Se împart în a) adverbe de loc, la întrebarea unde? de unde? hol, hová, honnan? (hol, ho-va, hon-nan): itt (itt) aici, ott (ott) acolo, valahol (va-la-hol) undeva, benn (benn) înăuntru, közel (cő-zel) aproape, messze (mes-se) departe, mindenütt (min-de-nütt) pretutindeni, jobbról (iobb-rol) dela dreapta, etc.

b) adverbe de timp, la întrebările când? de când? până când? mikor, mióta, meddig? (mi-cor, mi-o-ta, meddig?): most (mošt) acum;

ma (ma) az; holnap (hol-nap) mâne; tegnap (teg-nap) ieri; később (che-sőbb) mai târziu; nemsokára (nem-șo-ca-ra) nu peste mult; sokáig (șo-ca-ig) mult (timp); örökre (ö-rök-re) pentru totdeauna, etc.

c) adverbe de mod, la întrebările cum? pe ce cale? de câte ori? hogyan, miképen, hány-szor? (ho-dian, mi-che-pen, hani-sor?): így (i-đi) astfel, așa; amúgy (am-udí) așa; igen (i-ghen) da; nagyon (na-dion) foarte; különösen (cú-lö-nő-șen) mai cu seamă; valóban (va-lo-ban) de fapt; máskép (maș-chep) altcum, etc.

d) adverbe de cauză, la întrebările de ce? din ce motiv? miért? mi okból? (mi-ert, mi oc-bol?): azért (a-zert) de aceea; ez okból (ez oc-bol) din motivul acesta; a végett (a ve-gett) de aceea, etc.

Formarea adverbelor.

1. Se formează din adjective cu silaba -n, -an, -on, -en, d. p. szép (sep) frumos, szépen (se-pen) frumos, adv.; drága (dra-ga) scump, drágán (dra-gan) scump; boldog (bol-dog) fericit, boldogan (bol-do-gan) fericit.

2. Se formează din substantiv și adjectiv cu silabele ul, ül; rossz (ros) rău, rosszul (ros-sul) rău; vad (vad) sălbatic, vadul (va-dul) sălbatic; ember (em-ber) om, emberül (em-ber-ül) omeneste; angolul (an-go-lul) englezește; magyarul (ma-dia-rul) ungurește; románul (ro-ma-nul) românește.

3. Cu silaba kor se formează adverbe de timp din substantive și din adjective, d. p. tavas (ta-vas) primăvară, tavaszkor (ta-vas-cor) primăvara; éjfel (ei-fel) miezul nopții, éjfelkor (ei-fel-cor) la miezul nopții; három (ha-rom) trei, háromkor (ha-rom-cor) la trei, etc.

9. Conjunțiunea.

Conjunțiunea leagă într'olaltă cuvintele sau părțile frasei, d. p. kutya és macska (cu-ția és maci-ca) cânele și pisica. Azt mondtam, hogy nem értelek (azt mon-dot-tam, hodi nem ér-te-lec) ziceam că nu te pricep. Sunt conjunțiuni coordonate care stau între frase coordonate, d. p. Atyám elutazott, anyám pedig itthon marad (a-tiám el-u-ta-zott, a-niám pe

dig itt-hon ma-rad) tata a plecat, mama însă a rămas acasă.

Conjuncțiunile sunt:

① Coordinate care leagă într'olaltă frază principale; aceste sunt:

a) copulative: és (eș) și; is (iș) și; azonkivül (a-zon-chi-vül) afară de acea; valamint, úgy (va-la-mint, -udī) cași; sem (șem) nu, sem-sem (șem-șem) nici-nici, etc.

b) adversative: de (de) dar; mégis (megh-iș) totuș; különben (cū-lön-ben) și altcum; ellenben (el-len-ben) însă.

c) causale: tehát (te-hat) așa dar; azért (a-zert) de acea; következkép (cö-vet-che-zeș-chep) prin urmare; amiatt (a-mi-att) pentru acea.

② Subordonate care leagă într'olaltă frază principală și secundară. Ele sunt:

a) causale: mivel (mi-vel) fiindcă; mint-hogy (mínthodī) de oarece; azértal-hogy (az-al-tal—hodī) prin acea—că; hogy (hodī) ca, etc.

b) de loc: hol-ott (hol-ott) unde-acolo; hová—oda (ho-va—o-da) unde-acolo;

c) de timp mikor (mi-cor) când; mihe
(mi-helit) índatá-ce; mialatt (mi-a-latt)
până ce, etc.

d) de mod asemanării, etc. úgy—hogy (udī—
hodi) áşa-încât; minél—annál (mi-nel—
an-nal) cu cât-cu atât.

e) de condiție: ha (ha) dacă; ámbar (am-
bar) pe lângă toate că; ha-bár (ha-bar)
de și, etc.

Vre-o câteva pilde la conjuncțiuni.

A bölcs szerényen beszél és elrejtí ismere-
teit (a bölci se-re-nien be-sél eș el-re-í-ti
iș-me-re-te-it), inteleptul modest vorbește și
își ascunde cunoștințele.

Mindent elveszthetek amim van, de nem azt
amit tanultam (min-dent el-vest-he-tec a-mim
van, de nem ast a-mit ta-nul-tam), tot pot
pierde ce am, dar nu ce am învățat.

Hol ide, hol oda megyek ebédelni (hol
i-de, hol-o-da me-díec e-be-del-ni), când aici,
când acolo iau masa.

Amint vetsz, úgy fogsz aratni (a-mint
vets, udī fogs a-rat-ni), cum sameni, așa vei
secera.

Az égi testek vagy álló csillagok, vagy bolygók (az e-ghi teș-tec vadī al-lo cil-la-goc, vadī boll-goc), corpurile cerești sunt sau stele fixe sau planete.

Bocsáss meg másoknak, mert neked is bocsánatra van szükséged (bo-ciașș meg ma-șoc-nac, mert ne-ched iș bo-cia-nat-ra van süc-șe-ged), iartă pe alții, că și tu ai lipsă de iertare.

10. Esclamațiunile.

Prin aceste ne exprimăm bucuria, durerea, admirația și alte simțuri, d. p. oh! jaj (iaī)!
fájdalom! (faī-da-lom) durere! hála Istennek
(ha-la Iș-ten-nec) mulțumesc domnului! ejnye!
(ei-nie) ei! az ördögbe (az ör-dög-be) dracului!
csitt (citt)! vissza (vis-sa) îndărăt! vigyázz
(vi-diasz) grijește! etc.

Topica.

Este topică directă și inversă.

1. In topica directă stă subjectul înaintea predicatului, d. p. az ember él (az em-ber el), omul trăește.

Adjectivul stă înaintea substantivului: d. p. a megalégedett ember él (a megh-e-lé-ghe-dett ember el), omul mulțumit trăește.

Adverbul stă înaintea predicatului: a megalégedett ember szerényen él (a megh-e-le-ghe-dett ember se-re-nien el), omul mulțumit modest trăește.

2. În topica inversă stă cuvântul, pe care voim să punem accentul, să -l scoatem la iveală, la începutul frazei, d. p. szerényen éli napjait a megalégedett ember. Napjait szerényen éli a megalégedett ember. Părțile frazei, ce privește topica, se acomodează totdeauna după verb, fiind acesta și în limba maghiară cea mai însemnată parte a vorbirii.

3. Să ne însemnăm despre topică în diferitele ziceri următoarele:

a) La zicerea simplă, fie pozitivă sau negativă, aplicăm totdeauna topica directă, d. p. a rózsa virágzik (a ro-ja vi-rag-zic), trandafirul înflorește. A rózsa nem virágzik (A ro-ja nem vi-rag-zic), trandafirul nu înflorește.

Dacă voim să scoatem la iveală predicatul, îl punem la începutul frazei, d. p. dolgozik

a földmívelő (dol-go-zic a föld-mi-ve-lő), lucră plugarul. Nem dolgozik a földmívelő (Nem dol-go-zic a föld-mi-ve-lő), nu lucră plugarul.

b) Dacă împreună predicatul substantival sau adjectival prin un verb ajutător cu predicatul, verbul ajutător stă după predicat, d. p. a jég hideg volt (a jeg hi-deg volt); gheața a fost rece. Őcsém katona lesz (Ö-cem ca-to-na les), fratele meu (mai tânăr) va fi soldat.

În cas de negațiune stă verbul ajutător înaintea predicatului: Őcsém nem lesz katona (ö-cem nem les ca-to-na), fratele meu nu va fi soldat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

4. În ziceri interogative (întrebătoare), optative (esprimă o dorință), poruncitoare, exclamative aplicăm topica inversă: Mit akar a szomszéd? (Mit a-car a somsed?) Ce vrea vecinul? Mily kék az ég! (Mily chec az eg) Ce albastru e cerul! Bár jönne az anyám! (Bar jön-ne az anyam! De-ar veni mamă mea! Menj a vásárra! (Menj a va-sar-ra!) Du-te în târg!

5. Dacă verbul e în legătură cu o particulă, și nu voim să accentuăm îndeosebi subjectul, nu desfacem particula de verb, d. p. anyám

elutazott (a-niam el-u-ta-zott), mama mea a plecat în drum.

În cazul contrar desfacem particula de verb, d. p. anyam utazott el (nem nõvérem) a-niam u-ta-zott el [nem nõ-ve-rem]), mama mea a plecat (nu sora mea).

6. Cele amintite la topica zicerii simple se referă și la topica zicerii principale și secundare. Cuvinte de negațiune stau totdeauna înaintea verbului.

7. Conjunctiunile stau totdeauna înaintea cuvântului, la care se referă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

RS

Conversații maghiare-române.

PARTEA II.

Deprinderi cu aplicarea verbelor auxiliare.

A avea.

Eu am pâne.
Tu ai bani (banii tăi).
El are un palton.
Noi avem o casă.
Voi aveți o grădină frumoasă.
Ei au oi și vaci.
Voi nici odată nu o să aveți o casă.
Ei nici odată nu vor avea prieteni.
Aveți supă?
Au ei bani?

A nu avea.

N'am casă.
N'ai grădină.

Van valamije.

Nekem van kenyérem.
Neked van pénzed.
Neki van télikabátja.
Nekünk van házunk.
Nektek van szép kertetek.
Nekik vannak juhaik és teheneik.
Nektek sohasem lesz házatok.
Nekik sohasem lesznek barátjaik.
Van-e nektek levesetek?
Van-e nekik pénzük?

Nincs (nem van).

Nekem nincs házam.
Neked nincs kerted.

Fare poame.

Noi n'avem pământuri.

Voi n'aveți bani.

Ei n'au vin bun.

Tu n'ai avut nici odată
un căput bun.

Fratele meu rar a avut
parale (bani)

Neki nincs gyümölcse.

Nekünk nincsenek szántó-
földjeink.

Nektek nincsen pénzetek.

Nekik nincs jó boruk.

Neked sohasem volt jó
kabátod.

Fivéremnek ritkán volt
pénze.

A fi.

Eu sunt harnică.

Tu ești lăsătoare.

Noi suntem atenți.

Voi sunteți veseli.

Ei sunt triști.

Fusei foarte curioasă.

(Tu) fuseși foarte mândră.

(El, ea) fuse fals.

Fuseserăm bolnavi.

Fuseserăți mulțumiți.

Fuscseră (ei, ele) curați.

Voi fi încă des bolnav.

Copii nu sunt bolnavi?

E acolo el?

Nu e acolo el?

Fuse el acolo?

Lenni.

Én szorgalmas vagyok.

Te hanyag vagy.

Mi figyelmesek vagyunk.

Ti vigak vagytok.

Ők szomorúak.

Én nagyon kíváncsi vagyok.

Te igen büszke valál.

Ő hamis vala.

Mi betegek valánk.

Ti elégedettek valátok.

Ők tiszták valának.

Te még gyakran beteg
leszel.

Nem betegek a gyermekek?

Ott van ő?

Nincsen ő ott?

Ott vala ő?

Acolo a fost el?
Nu a fost acolo el?
Fii drept față de fiște-
care.
Nu fiți nedrepti?

Ott volt ő?
Nem volt ő ott?
Légy mindig igazságos
mindenki iránt.
Ne legyetek igazságtala-
nok.

Trebue (îmi).

Trebue să lucrú.
Trebue să înveți.
El trebue să scrie.
Trebue să vă duceti.
Ar trebui să aștept.
Ei trebue să aștepte.
Aș trebui să aștept.
Ar trebui să călătorești.
El ar trebui să se bucure.
Ar trebui să cetim.
Ar trebui să mâncăți.
Ei ar trebui să crie.

Nekem kell.

Nekem dolgoznom kell.
Neked tanulnod kell.
Neki írnia kell.
Nektek mennetek kell.
Nekem várnom kell.
Nekik várniok kell.
Nekem várnom kellene.
Neked utaznod kellene.
Neki örülnie kellene.
Nekünk olvasnunk kellene.
Nektek ennetek kellene.
Nekik irniok kellene.

Deprinderi cu diferitele sufixe.

Casă.
Tata.
Casa aceasta este a tatălui.
Aceasta este casa tatălui.
Acesta e tatăl meu.

A ház.
Az atya.
Ez a ház az atyáé.
Ez az atya háza.
Ez az én atyám.

Ai văzut pe tatăl meu?	Láttad atyámat?
Pe tatăl tău nu l-am văzut, dar pe mamă ta da.	Atyádat nem láttam, de anyádat igen.
A cui e cartea aceasta?	Kié ez a könyv?
Este a mea, ta, lui, a ne- astră, voastră, lor.	Az enyém, a tiéd, az övé, a miénk, a tietek, az övék.
De ce nu te duci la mamă ta?	Miért nem megy az anyád- hoz?
Ce aduci dela sora mea?	Mit hozol a testvéremtől?
Mă duc până la pod.	A hídig megyek.
Nu vii la mine?	Nem jössz hozzám?
Eu mă scol zilnic la ciasu- rile 5.	Én naponta 5 óraker kelek.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Diprenderi cu adjective.

Casa e mare.	A ház nagy.
Biserica e mai mare decât casa.	A templom nagyobb mint a ház.
Drumul oblu e cel mai bun.	Legjobb az egyenes út.
Când e ziua cea mai lun- gă și noaptea cea mai scurtă?	Mikor van a leghosszabb nappal és a legrövidebb éjszaka?
În August zilele se fac tot mai scurte.	Augusztusban mindig rö- videbbek lesznek a nap- palok.
Între paseri sunt mici și mari.	A madarak között vannak kicsinyek és nagyok.

Vrabia e mai mică decât porumbul.	A veréb kisebb mint a galamb.
Porumbule mai mare decât rândunica.	A galamb nagyobb mint a fecske.
Paserea cea mai mică e colibri.	A legkisebb madár a kolibri.

Deprinderi cu numeralul.

Fratele meu e de 15 ani.	Fivérem tizenöt éves.
De câți ani e sora ta?	Hány éves a te nővéred?
Sora mea e de 12 ani.	Nővérem tizenkét éves.
Eu ard la an 15 stâneni lemne.	Évenként tizenöt öl fát égetek el.
Când vii iar la noi?	Mikor jössz ismét hozzánk?
Peste 2 luni iar sunt la voi	Két hónap múlva ismét nálatok leszek.
De $10 \times 100 = 1000$.	Tízszáz az ezer.
Mă poți cerceta și mai des.	Többször is meglátogathatsz engem.
Ți-am spus-o de o 100 de ori.	Ezt már százszor mondtam meg neked.
Numai puținii oameni au fost acolo.	Csak kevés ember volt ott.
De altă dată vor fi mai mulți.	Máskor többen lesznek.

PARTEA III.

Conversații.*

Sara.

Est.

Dacă¹-mi dați² voie, de³
sară⁴ vă⁴ cercetez.⁴

Ha¹ megengedi², este³ be
fogok⁴ szólni⁴ önhöz.⁴

Poftește !¹ cercetează-mă.²

Kérem !¹ csak látogasson²
meg.

De sară¹ o să fiu³ acasă.²

Egész este¹ otthon² leszek.³

Aztăz¹ avem² o sară³ fo-
arte⁴ frumoasă.⁵

Igen⁴ szép⁵ esténk³ van²
ma.¹

Sara.

Est.

Apusul.

Nyugat.

Societate (de sară).

Esti társaság.

De sară¹ mă² duc într'o
societate,³ vini⁶ și dta⁴
cu mine ?⁵

Ma este¹ társaságba³
megyek ;² ön⁴ is velem³
tart ?⁶

M'as¹ fi dus și² eu,³ dar⁴
a trebuit⁵ să renunț.⁶

Elmentem¹ volna³ én is,²
de⁴ le kellett⁵ mon-
danom.⁶

* In conversațiile următoare cuvintele sunt în ambele texte numerotate, pentru orientare mai ușoară.

Poate de altă dată.

Vino,¹ te recomand² (pre-
zint) la dna³ casei.⁴

Ah! di N. mă¹ bucur (în-
cântat) că² te pot⁴ saluta
la noi.³

Să mergem¹ în sala³ de
dans, aud³ musica.⁴

Acum¹ totuș² mă³ reco-
mand; a trecut⁴ miezul⁵
noptii.

Pleca a.

Corabia¹ s'a îndepărtat²
deja³ de țarm⁴ (mal).

De ce¹ schimbă² surugiul³
(vizitiul) drumul⁴?

E timp¹ ca sa² te cureți³
de aici.

Preda a.

A da² declarațiune.¹

A-și da¹ părerea.²

A servi¹ ca conducător.²

A se îndeletnici¹ cu
ceva.²

A se¹ trudi cu cineva.²

N'am¹ de a face cu² el.

Talán máskor.

Jöjjön,¹ bemutatom² a
ház⁴ urnőjének.³

Ah! N. úr, örülök,¹ hogy²
magunknál³ láthatom.⁴

Menjünk¹ a táncterembe,²
hallom³ a zenét.⁴

Most¹ már² mégis aján-
lom³ magamat; éjfél⁵
elmult.⁴

Elindu'ni, elmenni.

A hajó¹ már³ eltávozott²
a parttól.⁴

Miért¹ tér² el a kocsis³
az uttól?⁴

Ideje,¹ hogy² eltakarodj.³

Átadni, leadni.

Nyilatkozatot¹ tenni.²

Véleményt² mondani.¹

Vezetőül² szolgálni.¹

Valamivel² foglalkozni.¹

Valakivel² vesződni¹ (baj-
lódni).

Semmi¹ dolgom vele.²

Pleca a (călători).

A plecat¹ deja² posta?³
Vaporul¹ peste² 2³ ciasuri
va pleca.⁴
Aici¹ cârnește² drumul.³
A păstra,¹ a reține.²
A ține ședință.

Elindulni, eluțazni.

A posta¹ már² elindult?³
A gőzhajó¹ két óra³
mulva² fog elindulni.⁴
Itt¹ eltér² az³ út.
Megtartani,¹ vissza-
tartani.²
Ülést tartani.

Depune a.

Depune¹—ți haina.²
Apa¹ se seurge.²
Terminul¹ a trecut.²
Cambiu¹ e scadent.²
Numai¹ dacă s'ar isprăvi²
bine³ lucrul!⁴

Letenni, leveľni.

Vesse¹ le a ruháját.³
A viz¹ lefolyt.²
A határidő¹ letelt.²
A váltó¹ lejárt.²
Csak¹ jól³ végződnék² a
dolog!⁴

A aplana, isprăvi.

A aplana¹ o afacere.²
A trece¹ prin³ ceva
repede.²
Cu aceasta vom termina
repede.

Elintézni, elvégezni.

Valamily dolgot² elin-
tézni.¹
Valamin hamarosan át-
esni.
Ezzel hamar végezhetünk.

Antipatie, instrăinare.

De ce¹ nu consimți² cu ve-
cinul tău?³

Ellenszenv, idegenkedés.

Miért¹ idegenkedik² any-
nyira szomszédjától?³

N'am ce să fac, dar nu-l pot suferi.	Nem tehetek róla, de ki nem állhatom.
E de mirat câți dușmani are el.	Csodálatra méltó, menynyi ellensége van neki.
Flecurește ¹ și ² de acea ³ e nesuferit. ⁴	Mindig ¹ fecseg ² és azért ³ kiállhatatlan. ⁴
Să ¹ nu ² mai vorbim ³ de ⁴ el.	Ne ¹ beszéljünk ³ róla ⁴ többet. ²

Înțelegere.

A se înțelege cu cineva (despre ceva).	Valakivel megegyezni.
Contra ¹ înțelegerii. ²	Megegyezés ² ellen. ¹
A denega ¹ ceva. ²	Valamit ² tagadni. ¹

Plecare.

Am auzit, ¹ că ² nu ³ peste ³ mult ³ vei pleca. ⁴	Hallottam, ¹ hogy ² nem-sokára ³ elutazik. ⁴
Când ¹ pleci ² Dta? ³	Mikor ¹ utazik ² Ön? ³
Am încă nevoie de două zile ca să mă pregătesc de drum.	Két nap kell még az utazásra való előkészületekre.
Călătoresc ¹ în afacere ² de moștenire. ³	Örökösödési ³ ügyben ² utazom. ¹
Cumnatul meu locuște acolo.	Nekem kedves sógorom lakik ott.
Nu-i lași prin mine ceva vorbă?	Nem kíván Ön neki általam valamit üzenni?
Cu Dumnezeu.	Isten önnel.

Elutazás.

Drum nocoros vă poftesc. Szerencsés utat kívánok önnek.

Refuză, scărițează.

Megtagad, leüt, törleszt.

Regret¹ că² sunt nevoit a refuza³ cererea⁴ Dtale.

Sajnálom,¹ hogy² kérését⁴ meg kell tagadnom.³

Poate¹ prin o² a⁴ treia³ persoană⁵ sa poți mij-loci⁶ lucrul.⁷

Talán¹ egy⁴ harmadik³ személy⁵ által² közve-títhetné⁶ a dolgot.⁷

Și aceasta¹ e cu neputință²

Ez¹ sem lehetséges.²

Nu¹ poți lăsa² din³ pre-tul⁴ ăsta⁵ nimic?⁶

Nem¹ űthet² le² ebből³ az⁵ árból⁴ semmit?⁶

Nu,¹ că și așa² am fixat³ un preț⁴ ieftin.⁵

Nem,¹ úgyis² olcsó⁵ árt⁴ szabtam.³

Cererea¹ lui¹ a fost refu-zată.²

Kérését¹ kereken elutasí-tották.²

Detrage¹ două² procente.³

Vonjon¹ le két² százalé-kot.³

A încuia, a închea.

Evégezni, lezární, megkötní.

Ai încuiat¹ bine² ușa?³

Jól² bezártad³ az ajtót?³

A încheia¹ socoteala.²

A számadást² bezárni.¹

Ați încheat¹ deja² con-tractul?³

Már² megköttötték¹ a szer-ződést?³

I-a succes să închee ne-goțul.

Sikerült neki az alkut megkötní.

A prevede.

Ellátní.

Abstragând¹ dela însu-șirile² lui bune.

Jó tulajdonságaitól^{1 2} el-tekintve.¹

Scop.

Szándék.

Ce ai de gând cu eciorul
tău?

Am de¹ gând să-l³ dau²
într-o școală⁴ militară.⁵

Din într'adins¹ am lipsit.²

Micsoda szándékot van a
a fiaddal?

Katonai⁵ intézedebe⁴ szán-
dékozom¹ őt³ adni.²

Szántszándékkal¹ távol
maradtam.²

Absta.

távol lenni; elállni
valamitől.

Tu stai departe de mine.

Abstăi¹ dela² pretenția³
ta nedreaptă!

A abstat¹ dela² intenția³
lui.

O parte¹ și-a retras²
pâra.³

Te nagyon távol vagy
(állsz) tőlem.

Állj¹ el¹ igazságtalan⁴
követelésedtől!²

Letett¹ szándékáról.^{2 3}

Az egyik¹ fél¹ elállt² a
keresetétől.³

A uza ceva.

Letapodni; elkoptatni.

Dușumeaua¹ (podelele)
este⁴ de tot² uzată.³

A toci¹ ghetefe.²

A ceda¹ cuiva² ceva.³

A padló¹ egészen² el van⁴
koptatva.³

Elkoptatni¹ a cipőt.²

Valamit³ valakinek² át-
engedni.¹

A schimba.

Feleserélni. Váltakozni.

A schimba¹ haina.²

Ruhát² váltani.¹

A împiedeca.

Dumnezeu¹ a împiedecat²
nenorocirea.³

Medicul¹ poate² preveni²
multe boli.^{3 4}

A înstreină¹ cumpărătorii²
cuiva.³

Tu¹ nu² mă⁴ vei³ abate⁵
dela⁶ intențiunile⁷ mele.

A deborî.

Calul¹ a aruncat² călăre-
tul³.

Nu¹ fiecare² negoț³ ren-
tează.⁴

A frage jos.

Scoate-ți pălăria.

Atenție.

A nu băga în samă.

Ai grijă că poate sa-ți
meargă rău (că o
pățești).

Atenție!

Păzește te de el.

Elfordítani; elhárítani.

Isten¹ elhárította² a ve-
szélyt.³

Az orvos¹ nem² egy be-
tegségnek⁴ elejét² ve-
heti.²

Valakinek³ vevőit² elide-
geníteni.¹

Te¹ nem² fogsz³ engem⁴
szándékomtól^{7 6} eltéri-
teni.⁵

Ledobni; levetni.

A ló¹ levetette² lovasát.
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nem¹ minden² üzlet³ hajt⁴
hasznót.⁴

Lekuzni; levetni.

Vedd le a kalapod.

Figyelem.

Figyelmen kívül hagyni.
Számba nem venni.

Vigyázz magadra, mert
rosszul járhatsz.

Vigyázz!

Óvakodj tőle.

A fi atent. A prețui.	Ügyelni; figyelni; becsülni.
A fi atent la toată nimica.	Minden csekélységre figyelni.
Il prețuesc.	Nagyra becsülöm őt.
Ogorul.	Szántóföld.
A ara.	Szántani.

Economia.

Földmívelés.

aratul	szántás
ară	szántani
altoiul	oltvány
altoi	oltani
arăndaș	bérlő
brazdă	harázda
colonist	telepes
capită de fân	szénaboglya
cioban	pásztor
coasă	kasza
cerne	szítal
eules de vii	szüret
oulege strugură	szüretelni
capră	kecske
econom	földmivelő
furcă	villa
gunoiul	trágya
gunoi	trágyázni
grădinar	kert
grapă	borona

greblă	gerebély
greblă	gerebélyélni
jugul	járom
lucrător de câmp	mezei munkás
mașina de îmblătit	cséplőgép
morar	molnár
otava (aduna)	sarjut gyűjteni
plantă	növény
planta	tiltetni
pășune	legelő
paște	legelni
pastor	pásztor
plugar	földművelő
sătean	falusi
seceră	szarló
secera	aratni
sapă	kapa
sită	szita
secerător	arató
seceriș	aratás
semănătură	vetés
semăna	vetni
snop	kéve
teleagă	talyiga
tăiaător de lemne	favágó
țaran	paraszt, pőr
țarancă	pórnő
udatul	öntözés
vințiler	vincellér

Vrăstă.

Kor.

Ce vârstă ai ?

Am 15 ani.

Mai ai încă surori mai în vârstă ?

Mai am încă surori mai tinăre și mai bătrâne.

E bătrân tatăl d-tle ?

E de 52 ani, iar mama de 42.

Mai trăește încă bunicul d-tale ?

Buna și moșul meu mai trăește.

Bunicul e de 82 ani, iar bunica de 75.

La bătrânețe.

De o vârstă.

Junete. Bărbăție.

Un bărbat în vârstă mijlocie.

Din moși-stremoși.

Funcții. Dignități.

deputație

nemeșie

Hány éves ?

Tizenöt éves vagyok.

Vannak önnek idősebb testvérei ?

Vannak még fiatalabb és idősebb testvéreim.

Idős már az atyja ?

Ő most ötvenkét éves, anyám pedig negyvenkét éves.

Nagyatyja is él még ?

Nagyatyám és nagyanyám élnek még.

Öregatyám nyolevankét éves és öreganyám hetvenöt éves.

Vénségre.

Egykorúak.

Fiatal kor. Férfikor.

Java korabeli ember.

Régtől fogva.

Hivatalok, Méltóságok.

követség

nemesség.

baron	báró
conte	gróf
contesă	grófnő
cetățean	polgár
primar	polgármester
principiat	fejedelemség
ducat	hercegség
autoritate	hatóság
fișpan	főispán
vicișpan	alispán
notar prim	főjegyző
președinte	elnök

A ofert.

Kínálni, ajánlani valamit.

Cu bucurie îți ofer serviciile mele.

Szívesen felajánlom önnek szolgálataimat.

Ți-s foarte recunoscător.

Nagyon hálás vagyok önnek.

Te pot cerceta?

Szabad önt meglátogatnom?

De câte ori vii, o să mă bucur.

Ahányszor jön örülni fogok.

Ești foarte amabil.

Ön nagyon szíves.

Ofertul dtale îl primesc și-ți mulțumesc.

Ajánlatát köszönettel fogadom.

A apuca.

Megfogni, megragadni.

A apuca pe cineva de mână.

Valakit kézen fogni.

Nu ştie cum să înceapă. Nem tud segíteni magán.
Boala l-a slăbit foarte. A betegség nagyon elgyengítette.
Sănătatea mea e tare Egészségem nagyon meg
ruinată. van rongálva.

Sosire (a sosi).

Megérkezés (megérkezni).

La care otel vrei să tragi? Melyik szállóba akar
menni?

Bine ai venit, dle!

Isten hozta, uram!

Vreau o cameră cu fereş- Oly szobát akarok, mely-
tile spre stradă. nek ablakai az utcára
szolgálnak.

Te rog, trimite-mi un Küldjön nekem egy ve-
conducător (cicerone), zetőt, szeretném meg-
aş voi să vizitez oraşul. nézni a várost.

Indată va fi aici. Azonnal itt lesz.

Medicul şi bolnaoul.

Orvos és beteg.

Eşti bolnav?

Beteg ön?

Mă simt tare rău.

Nagyon rosszúl érzem
magamat.

Ce-ţi lipseşte?

Mi baja van?

Toate membrele mă dor.

Minden tagom fáj.

Dta ai febinţeli.

Önnek láza van.

Nu ţi-ai deranjat stomacul?

Nem rontotta el a gyomrát?

Arată-mi limba.

Hadd lássam a nyelvét.

Să faci harnic băi calde.

Vegyem gyakran meleg
fürdőket.

Dormi bine ?

Jól alszik ön ?

Nu ; numai cu intreruperi.

Nem ; csak megszakítással.

O să-ți prescriu vre-o câteva prafuri.

Néhány port fogok önnek rendelni.

A se scula.

Fülkelni.

Te scoli tare de dimineată.

Ön nagyon is korán kel.

Eu mă culc tare târziu.

Én nagyon későn fekszem le.

În fiecare sară, dacă nu sunt în societate, la 10 ciasuri sunt în pat.

Én minden este, ha társaságba nem megyek, tíz órakor ágyban vagyok.

Să ne ducem pe aliciul care conduce la gară.

Menjünk a sétányra, mely a vasúthoz vezet.

Va fi bine așa.

Az nagyon jó lesz.

Ce puțini oameni vezi așa de dimineată !

Oly kevés embert látni korán reggel !

Se înțelege de sine, sunt încă în pat.

Persze, azok még ágyban vannak.

Nu vezi decât lucrători și târgoveți.

Csak munkásokat és elárúsítókat látni.

Ce dimineată frumoasă !

Mily gyönyörű reggel ez !

Să ne întoarcem.

Menjünk vissza.

Dta asemenea nu ai dejunat încă ?

Ön sem reggelizet még ?

Nu.

Nem.

Să luăm dejunul împreună.

Akkor reggelizzünk együtt.

Banchier.

Bankár.

Aş voi să schimb bani austro-ungari cu nemţeşti.

Bucuros schimb orice sumă.

Te rog, dă-mi pentru o mie coroane mărci.

Doreşti bancnote ?

Te rog, jumătate în aur.

Szeretnék osztrák-magyar pénzt németre felváltani.

Szívesen felváltok bármilyen összeget.

Szíveskedjék ezer koronáért márkát adni.

Kiván ön papirospénzt ?

A felét aranyban szíveskedjék adni.

Barbirul.

Borbély, fodrász.

Poftiţi să vă radeţi ?

Vă rog, ocupaţi aici lângă fereastă loc.

Va fi bine să-mi aranjezi şi părul.

Nu tăia mult din el, că nu-mi place părul scurt.

Pofteşte, priveşte în oglindă, e bine aşa ?

Periă-mă puţin.

Mă recomand.

Borotváltatni akarja magát ?

Kérem szíveskedjék itt az ablak mellett helyet foglalni.

Jó lesz, ha a hajamat is rendbe hozza.

Né vágjon le sokat belőle, nem szeretem a rövid haját.

Szíveskedjék a tükörbe nézni, hogy így jól van-e ?

Keféljen le egy kissé.

Ajánlom magamat.

Arbori și tufișe.

mărul
caisul, zarzărul
mesteacănul
părul
fagul
gorunul, stejarul
plopul
bradul
liliacul
alunul
hemei
gastanul
cireșul
teiul
fragul
olivul
portocalul
palmierul
trestia
nucul
salca
vița de vie

Visită.

Sună. Bate cineva la ușă.
Vezi cine vine!
Deschide ușa!

Fák és bokrok.

almafa
kajszi-barackfa
nyirfa
körtefa
bükkfa
tölgyfa
nyárfa
fenyőfa
orgonafa
mogyorófa
komló
gesztenyefa
cseresnyefa
hársfa
szederfa
olajfa
narancsfa
pálma
nád
diófa
fűzfa
venyige

Látogatás.

Csengetnek. Kopogtatnak.
Nézze csak meg ki az!
Nyissa ki az ajtót!

Este dl B.
Condu-l înlăuntru.
Pofteste, stai la noi.

B. ur az.
Vezesse be.
Kérem, tessék helyet foglalni.

Pat

Ágy.

Un pat rău
Pat de lemn (prisi)
Cuvertură de pat
Ciarsaf
Pernă mică
Pernă
Saltea
Pled
Sac de paie
Perdea
Saltea din păr de cal
Flapomă de lână

rosz ágy
padágy
ágyterítő
lepedő
vánkos
párna
matrac
lábtakaró
szalmazsák
függöny
kőszőrmatrac
gyapjútakaró

A cere ceva.

Valamit kérni.

Mi-ai face un serviciu?
Cu ce-ți pot servi?
M'ai deobliga nespun.
Nu mă refuza.
Nu o să abuzez de bună-tatea dtale.
Pentru totdeauna îți sunt recunoscător.

Nem akarna ön nekem egy szívességet tenni?
Mivel szolgálhatok önnek?
Őn végtelenül lekötelezne.
Ne utasítson vissza.
Nem fogok visszaélni jó-ságával.
Örökké hálás leszek ön-nek.

Flori.

Virágok.

Georgina	georgina
Clopoței	harangvirág
Iasmin	jázmin
Camelia	kamélia
Cicoare	búzavirág
Vioară	szines ibolya
Liliac	liliom
Lăcrămioare	gyöngyvirág
Mac	mák
Narțisă	narcisz
Garoafă	szegfű
Resedă	rezeda
Trandafir	rózsa
Floarea soarelui	napraforgó
Tubirosă	tubarózsa
Tulipan	tulipán
Viorică	ibolya

Scrisoare.

Levél.

A scrie o epistolă.	Levelet irni.
Dă-mi hârtie de epistole.	Adjon nekem levélpapírost.
Dă-mi și câteva penițe bune.	Adjon néhány jó tollat is.
Epistolele peste un clas le (se) adună.	A leveleket egy óra múlva veszik ki.
Ai o cerneală bună?	Jó tintája van?

Aceasta e de tot neagră.	Ez a tinta egészen fekete.
Aruncă epistolele în cutia mai apropiată.	Dobja a leveleket a legközelebbi postaszekrénybe.

Viață de burghez.

Polgári élet.

Afaceri	dolgok, teendők
bun mobil	ingó jószág
bun imobil	ingatlan jószág
Pretenție	követelés
Creditor	hitelező
Debitor	adós
Cheltuială, ieșite	kiadás
Venite, intrate	bevételek
Carieră	életpálya
Cheltuieli	költségek
Deposit	letét
moștenire	örökség
moștenitor	örökös
a moșteni	örökölni
Lipsă	szükség
Nenorocire	szerencsétlenség
nenorocit	szerencsétlen
Datorie	adósság
datorii	adósságok
Legat	hagyomány
dare	adó
Legător	hagyományos

testa a	hagyományozni
Meserie	mesterség
Moravuri	erkölcsök
Trebuiețe	szükségletek
Ocupație	foglalkozás
Ocupat	elfoglalt
Nume	név
Sărăcie	szegénység
Sărac	szegény
Proprietate	birtok
Proprietar	birtokos
nume de botez	keresztnev
Imprumut	kölcsön
a imprumuta	kölcsönözni
proprietate	tulajdon
Proprietar	tulajdonos
Domicil	lakóhely
Rentă	járadék
Societate	társaság
Succesor, urmaș	utód

Librărie.

Könyvkereskedés.

Cu ce pot servi, Dle ?

Mivel szolgálhatok
uram ?

Dați-mi un prospect despre
cărțile Dtle.

Adjon egy árjegyzéket a
raktáron található könyv-
vekről.

Aici sunt ultimele romane
de Coloman Mikszáth.

Itt vannak Mikszáth Kál-
mán utolsó regényei.

Aveți și în traducere Van valami német for-
nemțescă ceva de ditásban is tőle?
el?

Da dle, aici e un roman Igen, uram! Itt van egy
excelent: Ploierul lui Sf. kitűnő regénye: Szt.
Petru. Péter esernyője.

Mă-mi cărțile broșate la Köttesse be a fűzött köny-
legăt. veket.

Garderobă de dame.

Női ruhadarabok.

Cămașă	ing
Rochie de desupt	alsó szoknya
Fustă	szoknya
Plangete	halsont
Matineu	hajköpeny
Rochie (robă)	ruha
Trenă	uszály
Blană	bunda
Cordon	öv
Pălărie	kalap
Căiță	fejkötő
Văl	fátyol
Turban	turban
Colieul	nyaklánc, nyakkötő
Cercel	fülbevaló
Brazletă	karkötő, karperec
Evantail	legyező
Spoială	arckenőcs
Truson	kelengye

**A mulțumi, a fi recuno-
scător.**

**Köszönöm, hálát
adni.**

**Vă mulțumesc.
Mă deobliga.**

**Köszönöm.
Nagyon le vagyok önnek
kötelezve.**

A se învoi.

Beleegyezni, ráállani.

**Mă învoesc.
Bucuros.
Regret, la aceasta nu mă
învoesc.
De tot la dispoziția d-tale.**

**Beleegyezem.
Örömet.
Sajnálom, ebbe bele nem
egyezhetem.
Egészen rendelkezésére
állok.**

**Adreșează-te și de alta-
dată la mine.**

**Forduljon máskor is
hozzám.**

**Nu vrei să-mi permiți
aceasta?**

**Nem akarja ön ezt nekem
megengedni?**

**Nu bucuos fac concesii
de aștea.**

**Nem szívesen teszek ily
engedményeket.**

A prinde.

Megfogni.

**Hoțul a fost prins.
Bunurile lui au fost seve-
strate.**

**A tolvajt elfogták.
Jószágait lefoglalták.**

**Am primit deja infor-
mații.**

Már tudósítást szereztem.

**Ieri ne-am mutat la locu-
ința nouă.**

**Tegnap költöztünk be az
új lakásba.**

Tren.

Cu trenul vei merge?
Dă-mi un bilet de clasa a
doua.

Cât timp durează drumul
până la N.?

Fix la ciasurile 12 so-
sește?

Mă mai pot rentoarce în
această zi?

E bine îngrijit bagajul
nostru?

Da, dle! am expediat ge-
mantele amândouă.

Unde sunt recepsele?

Aici sunt.

În sfârșit pornește trenul.

Aici este un tunel lung.

Cât mai avem până la N.?

De ce stă aici trenul?

Se ia apă și cărbuni.

Scoate-mi geamantele.

Du-le la trăsura mea.

Ce sală de așteptare fru-
moasă!

Vasút.

Vasúton megy ön?

Adjon nekem egy másod-
osztályú menetjegyet.

Meddig tart az út N.-ig?

Pontban tizenkét órakor
érkezik N.-re.

Visszajöhetek még ugyan-
azon a napon.

Jól el van látva podgyá-
szunk?

Igen, uram! én mind a két
bőröndöt feladtam.

Hol vannak a podgyás-
bárcák?

Itt vannak.

Végre elindul a vonat.

Itt hosszú alagút követ-
kezik.

Mennyire vagyunk még
N.-től?

Miért áll itt a vonat?

Vizet és szenet vesznek.

Váltsa ki bőröndeimet.

Vigye a kocsimra.

Mily pompás váróterem!

Trag la hotelul N.

Az N. című szállóba száll-
lok.

Electricitate.

Villamosság.

Absorbțiune.

Felszívás.

Acumulator.

Gyűjtő.

Ai auzit că orașelul A. își
face un etabliment elec-
tric ?

Hallotta, hogy A. városka
egy villanyos telepet
állított fel ?

Capăt.

Vég; valaminek utólja.

Capătul de sus.

Felvég.

A pune capăt.

Véget vetni. Véget szakl-
tani.

A executa.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Végrehajtani.

A face sfârșit.

Véget érni.

Nu ia sfârșit.

Se vége, se hossza.

Merge spre sfârșit.

Fogytán lenni.

Pământ.

Föld.

Globul pamântului

földgömb

Semisferă

félgömb

Ecvator

egyenlítő

Ecvinoctiî

térítő körök

Pol

sark

Polaric

sarki

Sud, mează-zi

dél

Vest, apus

nyugat

Meridian

délkör

Lăţime	szélesség
Lungime	hosszúság
Gradul	fok
Continent	földrész
Şes	lapály, síkság
Vale	völgy
Ştepă	puszta
Pustietate, deşert	pusztaság, sivatag
Dâlmă	domb, halom

Amintire.

Megemlékezés.

A aduce aminte (cuiva).

Megemlékeztetni. Eszébe juttatni.

Mâncutul.

Evés.

Să mergem la birt.

Menjünk a vendéglőbe.

Voim să prânzăm.

Ebédelni akarunk.

Voim să cinăm?

Vacsorálni akarunk.

A ojina.

Ozsonnát enni.

A dejuna.

Reggelizni.

Putem să mâncăm aici ceva?

Kapni itt valami enni-valót?

Ce vom bea?

Mit fogunk inni?

Bei bere sau vin?

Sört vagy bort iszik?

Iţi place caşul?

Szereti a sajtot?

Mâncarea e servită.

Az étel fel van hordva.

Chelner! plata!

Pincér! fizetni!

Te rog, dă-mi o bucată de pâne.

Kérem, adjon egy darabka kenyeret.

Plesă.

Pâne.
 Pâne proaspătă.
 Coajă.
 Mieș.
 Aloaș, prăjitură.
 Supă de carne.
 Supă.
 Supă de mazare.
 Supă de tăiței.
 Carne de vită fiartă
 (rasol).
 Ragou.
 Friptură.
 Carne de vită.
 Miseluri.
 Brânză, caș.
 Unt.
 Cremă.
 Poame.
 Compot.
 Marmeladă.
 Albuș.
 Gălbenuș.
 Umplătură.
 Ou.
 Ou în coajă.
 Ou tare.

Ételek.

Kenyér.
 Friss kenyér.
 Kenyérhőj.
 Kenyérbél.
 Tészta.
 Húslé.
 Leves.
 Borsóleves.
 Metélt leves.
 Főtt machahús.
 Vagdalék.
 Sült.
 Machahús.
 Csemege.
 Sajt.
 Vaj.
 Tojokocsonya.
 Gyümölcs.
 Befőtt gyümölcs.
 Gyümölcsíz.
 Tojásfehérje.
 Tojássárgája.
 Töltelék.
 Tojás.
 Tojás hőjában.
 Keményen főtt tojás.

Ouă proapete.	Friss tojás.
Salată.	Saláta.
Sare.	Só.
Piper, ardei.	Bors, paprika.
Scorțișoară.	Fahéj.
Cuișoare.	Szegfű.
Muștar.	Mustár.
Olei.	Olaj.
Oțet.	Ecet.
Castraveți în oțet.	Ecetes ugorka.
Sos.	Mártás.
Sos picant.	Pikáns mártás.
Carne grasă.	Zsiros hús.
Carne de vițel.	Borjuhús.
Friptură de carne de vițel.	Borjusült.
Carne de oaie (berbec).	Űrühús.
Carne de miel.	Báránhús.
Stridii.	Ősztriga.
Carne de porc.	Disznóhús.
Purcel.	Malac.
Friptură de porc.	Disznósült.
Pește.	Hal.
Vânat.	Vad.
Pastetă.	Pástétom.
Galiște, hoare.	Szárnyas.
Găină.	Tyúk.
Aripă.	Szárny.
Schelet.	Csontváz.

Picioarul, pulpe.
Ficatul.
Stomacul.
Zarzavat.
Cârnat.
Sângerete.
Caş de porc.
Şuncă.
Slănină.
Untură.

Comb.
Máj.
Gyomor.
Főzelék.
Kolbász.
Véreshurka.
Disznósajt.
Sonka.
Szalonna.
Disznózsir.

Colori.

Szinek.

Vânăt
Brun
Verziu
Incarnat
Castaniu
Portocaliu
Purpur
Rosa
Roşu
Negru
Violet
Alb

BCU Cluj / Central University Library Cluj

kék
barna
zöld
testszíni
gesztenyebarna
narancsszín
biborszín
rózsaszín
piros, vörös
fekete
violaszín
fehér

A greşl.

Hibázni.

Nu duo lipsă.
Nu-mi lipseşte nimic.

Semmiben sem szüköl-
ködni.
Semmi bajom nincs.

N'a lipsit mult.
Nă trebuiu mult ca ...
Nici pe departe.

Fin.

Lucru fin.
Trăsături nobile.

Fructe de câmp.

Fasole
Mazăre
Orz
Grâne
Iarbă
Ovăz
Cânepă
Otavă, fân
Cartofi

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gata.

A sta gata.
A isprăvi ceva.
A trece peste un lucru.
Repede o să gat cu el.

Foc.

Fă focul!
Nu arde bine focul.
Să stânga focul.

Kevés híja volt.
Kicsibe mult, hogy ...
Korántsem. Távolról sem.

Finom.

Finom munka.
Nemes arcvonások.

Mezei termékek.

bab
borsó
árpa
gabona
fű
zab
kender
széna
burgonya

Kész.

Készen lenni.
Valamit elvégezni.
Átesni a dolgon.
Könnyen elbánok vele.

Tűz.

Rakjon tüzet!
A tűz nem jól ég.
A tűz elalszik.

Scormonește-l.
Aici e cârligul.
Mai pune lemne pe foc!
Ia lopățica și pune cărbuni pe foc.
A da foc.
Isbucnește foc.
Foc bengal.

A afla, găsi.

A se desfăta în ceva.
Nu dă crezământ.
Noroc neașteptat.
Trebue să iasă la iveală portmoneul.
Unde ne întâlnim?
Nu mă pot deprinde (cu ceva).

Prietenie. Simpatie.

A face prietenie.
Prietenul meu de încredere.
Nu sunt prietenul vânătorului.

Poame.

Ananas
Măr

Piszkálja fel.
Itt van a pizskavas.
Tegyem még fát rá!
Vegye a lapátot és rakjon rá szenet.
Gyujtogatni.
Tűz támad.
Görögtűz.

Letni, találni.

Valamiben gyönyörködni.
Nem hiszi azt.
Ez váratlan szerencse.
A pénztárcának meg kell kerülni.
Hol találkozunk?
Nem tudok beleszokni.

Barátság. Rokonérzés.

Barátságot kötni.
Meghitt barátom.
Nem vagyok barátja a vadaszatnak.

Gyümölcs.

ananasz
alma

Caisă, zarzăr	barack
Pară	körte
Ghindă	makk
Lămâie	citrom
Fragă	földieper
Smochină	füge
Alună	mogyoró
Strugurei roșii	veres ribizke
Bob de cafă	kávėbab
Bob de cacao	kakaóbab
Gastanie	gesztenye
Cereasă	eseresznye
Mandulă	mandula
Mură	szeder
Nucă	dió
Olivă	olajbogyó
Portocală	narancs
Piersică	barack
Prună	szilva
Gutui	birsalma
Struguri	szőlő

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dejun.

Reggeli.

Ai dejunat deja?

Reggelizett.

Șezi aici.

Üljön ide.

**Pot servi cu șuncă ori eu
stridii?**

**Szolgálhatok sonkával
vagy osztrigával?**

**Aici sunt franzele și bu-
căți de pâne.**

**Itt van a zsemlye és
kenyérselet.**

Te rog dă-mi unt.
Dta nu mănânci nimic.
Rog cafea cu lapte.
E tare asta?
E foarte bună.
E destul de dulce? Poftiți
zahăr.
Nu mă vei refuza.
Iți mulțumesc, am isprăvit.

A conduce.

A purta un nume.
A avea ceva de gând.
A trage pe sfoară pe cineva.
A guverna.
A isprăvi ceva.
A supraveghea o clădire.
Mers, umblet.
A se grăbi.
Am un drum de făcut.
Ceasornicul umblă.
A porni ceva.

Oaspe.

Un oaspe nechemat.
A chema de oaspe (pe
cineva).

Kérném a vajat.
Hisz ön nem eszik sem-
mit.
Kérek tejeskávét.
Talán erős ez itt?
Nagyon kitünő.
Elég édes? Tessék csak
ezt venni.
Talán csak nem fog ne-
kem kosarat adni.
Köszönöm, készen vagyok.

Vezetni, vinni.

Nevet viselni.
Valamit szándékozni.
Valakit félrevezetni.
Kormányozni.
Bevégezni. Befejezni.
Építésre ügyelni.
Menés, járás.
Sietve menni.
El kell mennem valahová.
Az óra jár.
Valamit elindítani.

Vendég.

Hivatlan vendég.
Vendégül meghíni.

A merge la prânz, cină. Ebédre, vacsorára
menni.
Fii oaspele micu az sară. Legyen a vendégem ma
este.

**Ospătărie.
Cârciumă.**

**Vendégfogadó,
korcsma.**

In sfârșit un birt. Végre egy vendég-
fogadó.
Nu tragem aici? Ne szálljunk itt meg?
Putem să înopțăm aici? Lehet itt meghálni?
Bine ați venit, dlor! Isten hozta az urakat!
De bagajul dv. o să mă Podgyászuokról gondos-
ingrijesc. kodni fogok.
Servitorii vor descărea gea- A szolgák bőröndjeiket le-
mantanurile. fogják rakni.
Numai de geanta de călă- Csak az utazótáskára van
lorie avem lipsă. szükségünk.
Dispune ca să pună masa Teríttessen szobánkban.
în odaia noastră.
Voim să ne culcăm de Korán akarunk lefeküdni.
vreme.
In odaia Dtaie vei afla Szobájában jól fűtött
un cuptor bine în- kályhát fog találni.
călzit.
Pot să fac și baie aici? Lehet itt fürdeni is?
Aș voi să fac baie de Gőzfürdőt szeretnék
aburi. venni.
N. petrece pe dl! N. kísérje el az urat!

Grădină.

Kert.

Asta-i grădină foarte frumoasă.

Grădinarul D-tale merită totată lauda.

In stratul acesta mic de flori înfloresc tulipani și hiacinte.

Aceasta e o garoafă.

Dați-mi voie să fac un mănuchi de flori.

Îți mulțumesc din toată inima.

Ez igen szép kert.

Kertésze díszeséretet érdemel.

Ezen a kis virágágyon tulipánok és jácintok virágoznak.

Ez egy szekfű.

Engedje meg, hogy esokrot köszök.

Teljes szivemből köszönöm önnek.

Unelte.

Szerszámok, műszerek.

Nicovală

Secure

Troacă, moldă, covată

Sfredel

Pilă

Sapă

Ciocan

Gilău

Ic

Compas

Clei

Sfoară

Daltă

üllő

fejsze

sütőteknő

fúró

reszelő

kapa

kalapács

gyalu

ék

iránytá

enyv

madzag

véső

Ac	tű
Cui	szeg
Rețea	háló
Penel	ecset
Vâslă	evező
Hărăstrău	fűrész
Foarfecii	olló
Șurub	csavar
Tocul șurubului	csavarfogó
Lopată	lapát
Sită	szita
Fus	orsó
Borcănele	tégely
Balantă	mérleg
Răsboi	szövőszék
Masă de lucru	munkapad
Clește	csipővas

A da voie.

Megengedni.

Are voie.

Szabadságában áll.

Dacă-mi dați voie?

Ha megengedi?

E permis?

Szabad?

La fel; asemănător.

Egyenlő; hasonló.

Frunzele sunt la fel.

Egy levél hasonlít a más-
sikhoz.

De aceeaș vârstă.

Egykoru.

N'are păreche.

Nincs neki párja.

In acelaș timp.

Ugyanazon időben.

A crede (a da crezământ).

Acea o poate crede altul.
Ce gândiți?
Nu vrea să dea crezământ
lucrului.

Dumnezeu.

Mulțumesc Domnului!
Pentru Dumnezeu!
În numele Domnului!

Sănătos. (Sănătate.)

Spre sănătate!
A cura, a vindeca.
A se însănătoșa.
Prospităză bine.
E sănătos ca mărul.
A bea în sănătatea cuiva.

A saluta pe cineva.

Bună ziua.
Am onoarea de a vă sa-
luta.
Transmite salutările mele.
Cum îți merge, doamna
mea?

Hinni.

Higyje azt akárki.
Mit gondol Ön?
Nem akarják hinni a dol-
got.

Isten.

Hála Istennek!
Isten szerelméért!
Isten nevében!

Egészséges. (Egészség.)

Egészségére!
Meggyógyítani.
Meggyógyulni.
Jó színben van.
Egészséges mint a makk.
Valakinek egészségére
inni.

Köszönteni. Üdvözölni.

Jó napot kívánok Ön-
nek.
Van szerencsém Önt üd-
vözölni.
Adja át üdvözleteimet.
Mint érzi magát, nagysá-
gos asszonyom?

Precum vezi, mă simt de tot bine.	A mint látja, teljesen jól érzem magamat.
Am voi să facem vre-o căteva visite.	Szeretnénk néhány látogatást tenni.
Sărut mânile, doamnă.	Kezeit csókolom, nagyságos asszonyom.
Îți mulțumesc că m'ai cercetat.	Köszönöm látogatását.

Grad.

Fok.

In grad mare.	Nagy mértékben.
10 ^o frig.	Tíz fok hideg.
Cu dl acesta sunt înrudit în primul grad.	Ezzel az urral első izbeli atyafiságban vagyok.

Băuturi.

Ital.

Vin de mere	almabor
Bere	sör
Rachiu	pálinka
Cafea	kávé
Lichor	likőr
Limonadă	citromviz
Șerbet	sörbet
Ceai	tea
Apă	viz
Punci	puncs
Vin roșu	vörös bor
Rom	rum
Smântână	tejföl

Șocolată	csokoládé
Sirop	szörp
Vin	bor

Comerci.

Kereskedelem.

Pierdere	veszteség
Accept	elfogadvány
Accepta	elfogadni
Acție	részvény
Aționar	részvényes
Societate pe acții, societate anonimă	részvénytársaság
Comisie	megbízás
Export	kivitel
Pachet	csomag
Bancă	bank
Faliment	bukás
Banconotă	bankjegy
Bani gata	készpénz
Speditor	szállító
Sumă	összeg
Us	szokás
Fabricat	gyártás
Fabricant	gyáros
Fabrica	gyártani
A da faliment	megbukni
Fractură	fuvar
Transporta	szállítani
Casă	pénztár

Cassar	pénztáros
Spese, cheltueli	költségek
Cumpărător	vevő
Cumpăra	venni
En detail	kiskereskedés
Cont	számla
Birou	iroda
Saldo	egyenleg
Salda o socoteală	számlát nyugtázni
Datorie	tartozás
Datora	tartozni
Un transport	küldemény
A trimite	küldeni
Firmă societară	társas cég
Tarifă	díjszabás
Taxă	díj
Signatură	aláírás
Vânzare	eladás
Vinde	eladni
Usurar	uzsorás
Plată	fizetés
Filială	fiókintézet

Apartinător comerului.

A kereskedéshez tartozó.

A se înțelege.

Megalkudni.

A face afaceri bune.

Jó üzletet csinálni.

A avea de a face cu cineva.

Valakivel bajának lenni.

A face comerci viu.

Élénk kereskedést űzni.

Meşteşugari, negustori.

Kézmívesek, kereskedők.

Muncitor	munkás
Muncitoare	munkásnő
Sfârnar, bâcan	szatócs
Brutar	pék, sütő
Banchier	bankár
Barbier	borbély
Berar	serfőző
Compactor	könyvkötő
Librar	könyvkereskedő
Librărie	könyvkereskedés
Strungar	esztergályos
Droguist	droguista
Fabricant	gyáros
Mare comerciant	nagykereskedő
Friseur	hajfodrász
Covaci	szerkovács
Pălărier	kalapos
Juvelier	ékszerész
Cafetier	kávés
Comerciant, negustor	kereskedő
Comerciant în mic	kiskereskedő
Chelner	pincér
Tinichigiu	bádogos
Colpoitor	házaló
Comisar	bizományos
Suci	szűcs
Hornar	kéményseprő

Casă.

Ház.

Acasă.

Haza.

È acasă el?

Itthon van ő?

El e la noi ca acasă.

Nálunk otthonos.

El locuiește la Berlin.

Ő Berlinben lakik.

A sta acasă.

Szobában maradni.

Fata stăpânului casei.

A házi gazda leánya.

Din casă în casă.

Házról házra.

Alcov

hálófülke

Sufragerie

ebédlő

Sală de cetit

olvasószoza

Streșină

párkány

Cămin

tűzhely

Tovă

BCU Cluj / Central University Library Cluj

cső

ivniță

pince

Odaie de dormit

hálószoba

Balcon

erkély

Odaie de primire

fogadószoba

Anticameră

előszoba

Odaie de locuit

lakószoba

Coperis

háztető

În parter

földszint

Etaj, cat

emelet

Boltă

boltozat

Geam

üvegtábla

Mansardă

padlászoba

Sală de dormit

hálóterem

Sală de prânzit

ebédlő

Grajd	istálló
Vestibul	előcsarnok
Fereastă	ablak
Coridor	folyosó
Cuina, bucătărie	konyha
Zid	fal
Parafulger	villámhárító
Podele	padlózat
Zăvor	zár
Prag	küszöb
Străjacie	szalmazsák
Uşă	ajtó
Zarul uşii	ajtózár
Tavan	menyezet
Fasadă	homlokzat
Odaie de baie	fürdőszoba
Fundament	alapépítés
Galerie	karzat
Tăbli	redőnyök
Ceasornic	óra
Cămară de spălat	mosókamara

Animale domestice.

Háziállatok.

Porc	disznó
Purcel	malac
Măgar	szamár
Oaie	juh
Miel	bárány
Berbece	ürü

Câne	kutya
Câne de vânătoare	vadászkutya
Pisică	macska
Cal	ló
Iapă	kanca
Armăsar	mén
Mărtoagă	gebe
Taur	bika
Vacă	tehén
Vițel	borjó
Bou	ökör
Capră	kecske

Galițe.

Aprómarha, baromfi.

Rată	kacsa
Gâscă	lúd
Cocoș	kakas
Pui	csirke
Clapon	kappan
Curcan	pulyka
Paun	páva
Porumb	galamb

Medicamente și aplicarea lor.

Gyógyszerek és gyógy-eljárás.

Mâna a (pântecele)	meghajtani
Diarhoea	hasmenés
A tăia vina	érvágás
Amputație	taglevétel

Amputa	csonkítani
Medicament	gyógyszer
Leac (de băut)	gyógyital
Baie	fürdő
Scălda	fürdeni
Dietă	étrend
Frictiune	bedörzsölés
Vărsat	tehénhímő
Vaccina, a oltui	beoltani
Mod de trai	életrend
Impunsătură	szúrás
Bandaj, legătura	kötés

A ajuta.

Segíteni.

Pentru ce e bun?	Mire jó ez?
Dacă aprehendezi (te superi), n'am ce să-ți fac.	Ha haragszik, nem tehet róla.
Ce ajută?	Mi haszna?
Luminos, curat.	Tiszta, világos.
Sună curat.	Tisztán hangzik.

Imbrăcămintе bărbătești.

Uri (férfi) öltözet .

Ioane, vreau să mă îmbrac.	János, öltözködni akarok.
Dă-mi hainele!	Adja ide ruhámat!
Adu-mi o cămășă și o cravată albă.	Hozzon egy inget és egy fehér nyakkendőt.
Pantofii miei.	Papucsomat.
Dă-mi pieptenii.	Adja ide a fésüket.
Dă-mi oleiul.	Adja ide az olajat.

Ghetele sunt curățite ?	Ki vannak tisztítva a cipőm ?
Perie-mi pălăria.	Kefélje le a kalapomat.
Dă-mi batista, mănușile și ploverul.	Adja ide zsebkezdőmet, keztyűmet és esernyőmet.
Să nu uitați portmoneul.	Ne feledje el erszényét.
Cravată	nyakkendő
Cămașă	ing
Pantaloni	nadrág
Pălărie	kalap
Marginea pălăriei	kalapkarima
Nasture	gomb
Butonieră	gomblyuk
Guler	galér
Mantă	köpeny
Manșetă	kézelő
Căciulă	sapka
Brici	beretva
Căput	kabát
Căptușeala căputulu	kabátbélés
Căput de noapte	hálókabát
Pintene	sarkantyú
Botine, ciubote	csizma

Az.

Ma.

Az dimineață.	Ma reggel.
De az în două săptămâni.	Mához két hétre.
Ziua de az.	Mai nap.

Cer.	Ég.
Cer înstelat.	Csillagos ég.
Subt cer liber.	Szabad ég alatt.
Corpurile cerești.	Égi testek.
Cerurile	az egek
Lună	hold
Fasele lunii	holdnegyedek
Lună nouă	ujhold
Lună plină	teli hold
Planet	bolygó
Soare	nap
Răsărit de soare	napkele
Apus de soare	napnyugta
Stea	csillag
Comet	üstökös
Înalt.	Magas.
Arbore înalt.	Magas fa.
Locuște în catul al patru- lea.	A negyedik emeleten la- kik.
Are ambiții mari.	Nagyra vágyik.
A aduce.	Hozni.
A aduce apă.	Vizet hozni.
Cheamă-mi un medic.	Hívjon nekem egy orvost.
A răsufła.	Lélekzetet venni.
A ofta adânc.	Mélyet sóhajítani.

A auzi.

Nu auzi ?
Nu vreau să știu de tine
nimic.
Precum aud, ai comis o
mare greșeală.
Aude greu.
Asta-i vorbă.
Nu ascultă.
O știu din auzite.

Totdeauna.

Pentru totdeauna.
Tot mai bine.
De mine poți să mergi.
Totuș nu e bine așa.

De tot.

Din toată inima.
Absolut.
De tot diferit.
Cu siguranță.

Insecte.

Furnică
Albină
Muscă
Purece

Hallani.

Nem hallasz ?
Nem akarok rólad mit se
hallani.
Amint hallom, nagy hibát
követtél el.
Nagyot hall.
Ez már beszéd.
Nem hajt a szóra.
Hallomásból tudom.

Mindig.

Örökre. Mindenkorra.
Egyre jobban.
Én miattam elmehetsz.
Mégse jól van az.

Egész.

Teljes szívből.
Teljességgel.
Merőben különböző.
Minden bizonnyal.

Rovarok.

hangya
méh
légy
bolha

Greer	tüösök
Lăcustă.	sáska
Paduche	tetű
Gândac de Mai	cserebogár
Țânțar	szunyog
Fluture	pillangó
Painjine	pók

A greși, rătăci.

Tévedni, bolyonganl.

A greși e lucru omenesc.	Tévedni emberi dolog.
Dacă nu mă înșel	Ha nem csalódom.
Nu se lasă conturbat de nimic.	Semmi se zavarja őt.

M'am înșelat în Dta.

Csalódtam önben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

An.

Eszteendő.

Pe an.

Eszteendőre.

Anul trecut.

Tavaly.

Un an întreg.

Egy álló esztendeig.

În anul acesta.

Ez évben.

Din an în an.

Évről-évre.

Anotimpuri.

Évszakok.

Primăvară	tavas
Primăvăratie	tavaszi
Vară	nyár
Toamnă	ősz
Tomnatic	őszies
Iarnă	tél

A și.

O pot face.
Știi serie?
Nu pot pricepe.
N'am ce să fac.
E ușor de zis.
Asta n'o pot crede.
Cât îmi stă în putere.

Cap.

Mă doare capul.
Din creștet până în tălpi.
A-și pierde mintea.
De arosul.
A-l face cu ouă și oțet.

Artă și știință.

Agronomie
Algebră
Aritmetică
Astronomie
Arhitectură
Sculptură
Botanică
A face botanică
Artele frumoase
Cetitul
Desen

Tedni, -hatni, -hetni.

Azt megtehetem.
Tudsz írni?
Nem birom felfogni.
Nem tehetek róla.
Könnyű azt mondani.
Ezt nem hihetem.
Ami tőlem telik.

Fej.

Fáj a fejem.
Tetőtől talpig.
Elveszteni az eszét.
Könyv nélkül.
Lehordani valakit.

Művészet és tudomány.

földművelés
betűszámтан
számтан
csillagászat
építészet
szobrászat
növénytan
fűvészkedni
széptudományok
olvasás
rajz

Comerciant de pânză.

Te rog, arată-mi pânză.

Ce calitate doriți?

**Cea mai bună. Pentru
cămăși îmi trebuie.**

**Aici sunt mai multe valuri
de pânză.**

Cât costă asta aici?

12 coroane, ultimul preț.

Îți iasă 15 cămăși din ea.

Dă-mi mai bine basmale.

**Avem basmale foarte fru-
moase din batist.**

Cumpăr din ele 2 duzine.

A suferi.

A îndura sete.

A îndura foame.

A îndura pagubă.

Nu-l pot suferi.

Lumânare, luminăție.

Edeja întunerec, fă lumină!

Vászonkereskedő.

**Sziveskedjék vásznat mu-
tatni.**

**Milyen minőséget kíván
ön?**

**A legjobbat, ingeket aka-
rok belőle.**

Itt van több vég.

Mennyibe kerül ez itt.

**Tizenkét korona a leg-
utolsó ár.**

Tizenöt inget kap belőle.

**Adjon inkább zsebkendő-
ket.**

**Igen szép batisztzsebkén-
dőink vannak.**

Kéttucatot veszek belőlük.

Szenvedni.

Szomjazni.

Éhezni.

Kárt vallani.

Ki nem állhatom.

Gyertyavilág, világítás.

**Sötét van már, gyújtson
világot!**

Aprinde lumânarea!
Scoate bucățile de lumânăre din lustră!

Aprinde lampa!
Toarnă oieul în lampă.
E aprinsă deja lumina de gaz.

La noi este introdusă și lumina de gaz și cea electrică.

Desfă lumina electrică.

Inchide lumina electrică.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Scop.

A-și ajunge scopul.
Cu ce scop?

Acesta e un scop sfânt.

Îndoire.

A se îndoii de ceva.
Nu încape nici-o îndoială.

A face, pregăti.

A-și începe munca.
A face începutul.
A pune capăt.

Gyűjtsa meg a gyertyát!
Vegye ki a gyertyavégeket a csillárból.

Gyűjtsa meg a lámpát!
Öntsön olajat a lámpába.
Már meggyújtották a gázlámpát.

Nálunk gáz- és villamosvilágítás van bevezetve.

Csavarja fel a villamoslámpát.

Csavarja le a villamoslámpát.

Cél, szándék.

Célját elérni.
Mi célból? Mi végből? Mi végre?

Ez szent cél.

Kétség, kétely.

Kétség valami iránt.
Ehhez kétség nem fér.

Csinálni, készíteni.

Hozzáfogni a munkához.
Elkezdeni.
Véget vetni.

Măsuri ungurești.

Magyar mértékek és súlyok.

I. Măsură de lungime.

I. Hosszúságmérték.

Unitatea : metrul, semnul
m.

Egység a méter, jele m.

Un kilometru (km) = 1000
m.

egy kilométer

Un hectometru (hm) = 100
m.

egy hektométer

Un decametrul (dkm) = 10
m.

egy dekaméter

Un metru (m) = 1 m.

egy méter

Un decimetru (dm) = 0·1 m.

egy deciméter

Un centimetru (cm) = 0·01
m.

egy centiméter

Un milimetru (mm) = 0·001
m.

egy milliméter

II. Măsuri de capacitate.

I. Ūrmértékek.

Un hectolitru (hl) = 100 l.

egy hektoliter

Un dekalitru (dkl) = 10 l.

egy dekaliter

Un litru (l) = 1 l

egy liter

Un centilitru (cl) = 0·01 l.

egy centiliter

III. Măsuri de suprafață.

III. Területmértékek.

Unitatea : Cvadrat metru,
semnul m²

Mértékegység : négyzet
méter, jele m²

Un kilometru cvadrat

egy négyzetkilométer

Un hectometru cvadrat
(hm²)

egy négyzethektométer

Un decimetru cvadrat (dkm)	egy négyzetdekaméter
Un metru cvadrat (m^2)	egy négyzetméter
Un decimetru cvadrat	egy négyzetdeciméter
Un centimetru cvadrat	egy négyzetcentiméter

IV. Măsuri de volum.

Unitatea : metrul cubic, semnul m^3
Un decimetru cubic
Un metru cubic (m^3)
Un decimetru cubic
Un centimetru cubic (cm^3)

Măsuri de greutate.

Unitatea : gramul, sem- nul g.
Un kilogramm (kg)
Un hectogram (hg)
Un decagram (dkg)
Un gram (g)
Un decigram (dg)
Un centigram

IV. Köbmértékek.

Mértékegység : a köbméter, jele m^3
egy köbdekaméter
egy köbméter
egy köbdeciméter
egy köbcentiméter

Súlyok.

Mértékegység : a gramm, jele g.
egy kilogramm
egy hektogramm
egy dekagramm
egy gramm
egy decigramm
egy centigramm

Dintre măsurile mai vechi se aplică în Ungaria :

Un jugăr = 1600 stânjeni	egy katasztrális hold =
pátrați = 5754.65 m^2 .	ezerhatszáz négyszög- öllel = ötezer hétszáz- ötvennégy egész és 65 század négyzetméterrel

Lucruri de știut.

Atenție !
La dreapta !
La stânga !
Mână la dreapta !
La stânga !
Mână încet !
Intrare.
Ieșire.
Intrare gratuită.
Intrarea oprită
pentru streini.
Aici ieșirea.
Mână în pas.
La gară.
La corabie.
La port.
Publicație.
Cerșitul este aprit.

A închiria (locuință).

La casă privată.
Cu întreținere.
Mobilat.
Fără mobile.
Cant locuință.
N'ai locuință de închiriat ?
Mutat.

Figyelmeztetések. Intelmek.

Vigyázz !
Jobbra !
Balra !
Jobbra hajts !
Balra át !
Lassan hajts !
Bemenet.
Kimenet.
Szabad bemenet.
Idegeneknek tilos
a bemenet.
Itt a kimenet.
Lépésben hajts.
A vasuthoz.
A hajóhoz.
A kikötőhöz.
Hirdetmény.
Itt a koldulás tilos.

Lakást bérelni.

Magánházbán.
Ellátással.
Bútorozva.
Bútorzatlanul.
Lakást keresek.
Nincs kiadó lakása ?
Lakásváltoztatás.

Lunile.

Hónapok.

Januar	januárius
Februar	februárius
Martie	március
April	április
Mai	május
Iunie	junius
Iulie	julius
August	augusztus
Septembre	szeptember
Octobre	október
Noembre	november
Dechembre	december

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Lipsa.

Szükség.

A îndura lipsă.	Szükséget szenvedni.
La cas de lipsă.	Szükség esetén.
Am de furcă cu el.	Meggyúlik a bajom vele.
Nu-i de ce a se teme.	Nincs mit félni.
Lipsa nu cunoaște legea.	Szükség törvényt bont.
N'are grabă.	Még nem szorgos a dolog.

Grădina de poame.

Gyümölcskert.

Fragele sunt de tot coapte.	Az eper teljes érésben van.
Căisii, zarzării promit mult în anul acesta.	A kajszinbarackfák sokat ígérnek ez évben.
Și câte prune!	Mennyi szilva van!
Aveți și cereși?	Vannak cseresznyefái is?

Nuci și pomi de mandule n'am.	Dió- és mandulafáim nin- csenek.
Ce filegorie frumoasă.	Ez igen szép lugas.
Peste vară este foarte plă- cut.	Ez a nyáron át igen kel- lemes.
Și via este așa bine si- tuată?	Szöllőkertjének is ilyen jó fekvése van?

Zarzavat.

Főzelékfélék.

Să privim zarzavaturile.	Nézzük meg a főzelék- féléket.
Văd mult chil.	Nagy mennyiségű kelká- posztát látok itt.
Aveți și carfiol?	Van virágos káposztájais?
Precum văd, aici sunt 5 straturi de sparanghel.	A mint látom, öt spárga- agy van itt.
Mazărea înfloreste deja.	A borsó virágzik már.
Am și păstaie.	Zöld borsóm is van.
Ai sădit fasole?	Ültetett babot?
Ce e asta aici?	Mi ez itt?
Ceapă.	Vöröshagyma.
Patratul acesta e plin cu spanac.	Ez a négyszöglet tele van labodával (parajjal).
Celalalt cu patlagele roșii.	A másikon paradicsom van.
Văd că aveți toate felurile de salată.	Azt látom, hogy minden- fajtajú salátája van.
Aici este și țeler.	Itt zeller is van.
Astea toate merg pe piața de zarzavat?	Ezt mind a zöldségpiacra viszik?

Ureche.

N'aude, nu vede.
Imi sună urechea.
A da de ureche bună.

Fül.

Valamit hallani nem
akarni.
Megcsendült a fülem.
Meghallgatásra találni.

Planta.

Morcov
Ismă
Lemn dulce
Tutun
Cicoare

Növények.

murok
menta
édes gyökér
dohány
katáng

Materii vegetale.

Alcool
Benzin
Smoală
Oleu de rapiță
Zahăr (din trestie de z.)
Zahăr (de napi)

Növényanyagok.

borszesz
benzin
szurok
repceolaj
nádcukor
fehér céklacukor

Părțile plantelor.

Ramură
Frunză
Floare
Petală
Rădăcină
Creangă

Növényrészek.

ág
levél
virág
viráglevél
gyökér
gally

Posta.

A pósta.

Locul de destinație	rendeltetési hely
Cutie de poștă	levélszekrény
Cartă postală	levelezőlap
Plic	levélboríték
Stampilă	levélpecsét
Marcă postală	levélbélyeg
Factor	levélhordó
La mână	saját kezéhez
Expres	sürgős levél
Oficiul de poștă central	főpostahivatal
Casa de păstrare a poștelor	postatakarékpénztár
Marcă	bélyeg
Mandat postal	postautalvány
Rețepis	postai vevény
Pachet	postacsomag
Tarif	postai díjszabás
Recomandat	ajánlott
Când pleacă de aici poșta ?	Mikor indul innen a levél-posta ?
Adu mărei postale.	Hozzon levélbélyeget.
In cât avem astăzi ?	Hányadika van ma ?
In 12.	Tizenkettédike van.
Da-mi o ostie.	Adjon egy ostyát.
Aici e ceara.	Itt van a pecsétviaszk.
Unde e stampila ?	Hol van a pecsétnyomóm ?
Lipește măreile !	Ragassza fel a bélyegeket !

Du epistolele la postă!

N'au fost acolo epistole pe
numele meu?

Am întrebat, dar nu mi-au
putut da deslușire.

Adu-o dacă va fi!

Justiția.

A intenta proces.

A aduce acuză.

A păși ca acusator.

Hoher.

Cancelarie.

Politișt.

Scriitor.

Procuror.

Temniță grea.

A vorbi.

A întrerupe pe cineva.

Lasă-l să vorbească!

Nu poți cu el vorbi.

Ți-e ușor să vorbești.

În drum (călătorie).

Du-mă la gară!

Scoate-mi biletul.

Când pleacă trenul?

Vigye a leveleket a pos-
tára!

Nem voltak ott levelek
számomra?

Megkérdeztem, de nem
adhattak felvilágosítást.

Hozza el azután!

Igazságszolgáltatás.

Pört indítani.

Panaszt emelni,

Mint vádló fellépni.

Bakó, hóhér.

Írószoba.

Rendőr.

Írnok.

Ügyész.

Fegyház.

Beszélni, szólni.

Beleszólni.

Hadd beszéljen!

Nem hallgat a szóra.

Könnyű neked beszélni.

Az úton.

Vigyén a vasutra!

Váltsa meg a jegyemet.

Mikor indul a vonat?

- In 30 minute.**
E tren mixt?
Nu pleacă acum tren de persoane?
La 5 ciasuri pleacă acceleratul.
Deschide un cupeu de clasa II.
Poftiți, urcați-vă, trenul îndată pleacă.
Duce și povară (marfă) multă.
Sosim la un tunel.
Vagonurile mai târziu le iluminează.
Acum trecem podul de tren.
Când suntem în L.?
Va fi 5¹/₂ dimineața.
Cu fulgerul nu-mi place să călătoresc.
Mulțumesc lui Dumnezeu, am sosit.
Aici este un omnibus.
Să mergem cu tramvaiul în oraș.
Putem duce cu noi și bagaje?
- Harminc pere mulva.**
Vegyes vonat ez?
Nem indul most személyvonat?
Öt órakor gyorsvonat indul.
Nyisson egy másodosztályu kocsit.
Sziveskedjenek beszállni az urak, a vonat azonnal indul.
Teherárut is sokat hord magával.
Most egy alagúthoz érünk.
A kocsikat később fogják megvilágítani.
Most a vasúti hidon megyünk keresztül.
Mikor érünk L.-be?
Félhatkor reggel.
A villámvonaton nem szeretek menni.
Hála istennek, már megérkeztünk.
Itt van a társaskocsi.
Menjünk a villamosvasúton a városba.
Magunkkal vihetjük poggyásunkat is?

Să mergem la birt.
Până la birt plătim vre-o
câțiva fileri.

Birjar, ține! (stai!)
Deschide ușa cupeului.
Pe un moment trebuie să
mă dan jos.

Mă simt rău.
Ocupă locul meu, dle! Mie
mi-e tot una că șed
înainte sau îndărăt.

Te rog frumos să nu fu-
mezi.

Plouă, ninge, îngheață.

Te rog, trage sus (ferestre-
le) geamurile.

E o căldură înăbușitoare,
abia poți răsufla; lasă
în jos geamurile.

Aici se urcă tare drumul.
Să coborîm aici și să
mergem pedestru pe deal,
pe movilă, pe coastă,
în sus.

Valea aici jos e ca o gură
de rai.

Panglica asta albă este
râul.

Menjünk a vendéglőbe.
Csak néhány fillért fize-
tünk a vendéglőig.

Kocsis, álljon meg!
Nyissa ki a kocsiajtót.
Egy pillanatra ki kell szál-
lanom.

Rosszul érzem magamat.
Foglalja el helyemet, uram!
Nekem mindegy, akár
előre, akár hátrafelé
ülök.

Nagyon kérem, hogy ne
szivarozzék.

Esik (az eső), havazik, fagy.
Kérem, huzza fel az ab-
lakokat.

Tikkasztó hőség van, alig
lehet lélegzetet venni;
eressze le az ablakokat.

Itt emelkedik az út.
Szálljunk itt ki és men-
jünk gyalog fel a hegyre,
a dombra, a lejtőre.

A völgy itt alant valósa-
gos paradicsom.

Ez a fehér szalag a folyó.

De aici de sus vom vedea
marea, lacul.

Ce nume poartă regiunea
(ținutul) aceasta, satul,
orașul, casa țărănească,
podul acesta?

Să ne urcăm în trăsură,
sunt obosit.

A se culca.

E deja târziu.

E timp de culcat.

Încă nu te culci?

Az sunt foarte obosit.

Eu numai decât mă culc.

Dormi bine?

Ioane, fă lumină!

Noapte bună vă poftesc.

Încălzește patul.

Inchide tăblile.

Dă-mi căciula de noapte,
pantofii.

Ești bine acoperit?

Da, dar patul pare a fi
foarte tare.

Deși așa l-am făcut ca de
altă dată.

Iacă aici lumânarea!

Adu chibrite!

Innen felülről látni fogjuk
a tengert, a tavat.

Mi a neve ennek a vidék-
nek, falunak, városnak,
falusi háznak, hidnak?

Úljünk ismét a kocsiba;
én fáradt vagyok.

Lefeküdni, aludni menni.

Már késő van.

Ideje aludni menni.

Még nem fekszik le?

Ma nagyon fáradt vagyok.

En mindjárt lefekszem.

Jól alszik ön?

János, gyujtson világot!

Jó éjszakát kívánok.

Melegitse meg az ágyat.

Tegye be az ablaktáblákat.

Adja ide hálósapkámat,
papucsomat.

Jól be van takarva?

Igen, de az ágy nagyon
keménynek látszik.

Pedig úgy vetettem meg
mint máskor.

Hagyja itt a gyertyát!

Hozzon gyufát!

Să nu-ți uiți să mă trezești Ne feledje el és költsöm
mâne dimineața la 6 ci- fel reggel hat órakor.
asuri.

A lovi, bate.

Ütni, verni.

**A trânti pe cineva de pă- Valakit földhöz vágni.
mânt.**

A sparge capul (cuiva). Betörni a fejét.

Ii saltă inima de bucurie. Örömtől dobog a szive.

A se alia, însoți de cineva. Valakihez csatlakozni.

**Pleca, a-și pleca privirea Szemét lesütni.
spre pământ.**

A încrucișa picioarele. Lábát keresztbe tenni.

A fugări (pe cineva). Megszalasztani.

Inotatul.

Az uszás.

Inotător

uszó

Școală de înodat

uszoda

Inota

uszni

Vara.

Nyár.

Az e o zi frumoasă de vară. Ma szép nyári nap van.

**Anul trecut nu avusem A mult esztendőben nem
vară.** volt nyarunk.

**Mă tem că anul acesta vom Attól tartok, hogy ez évben
avea vară fierbinte.** igen forró nyarunk lesz.

**Poamelor și strugurilor A gyümölcsre és szőlőre
fierbințeala asta le face ez a forróság nagyon
bine (priește).** jó.

Nu bea apă rece, că-ți poate strica.	Ne igyék hideg vizet, meg- árthatna.
Câmpurile sunt pline de secerători.	A mezők telve vannak aratókkal.
Fânul e deja cosit.	A széna már le van ka- szálva.
Privește spicurile acestea, ce groase și pline sunt.	Nézze meg ezeket a ka- lászokat, mily vastagok és mennyire tele vannak.
Grâul e deja secerat.	A buza már le van aratva.
In scurt timp va fi cărat.	Nemsokára be fogják hor- dani.
Boarea aceasta îmi face bine (îmi prieste).	Ez a szellő jól esik.
Să ne scaldăm în râu.	Fürödjünk meg afolyóban.
E zápușeală.	Nagyon tikkasztó a levegő.
Vine furtună.	Vihar lesz.

Plimblarea.

In sfârșit, avem az o mi
frumoasă.

Ne-am putea duce la plim-
blare.

N'ai veni cu mine?

Să mergem în liber.

Să mergem înspre râu.

Să ne provedem și cu
ploare, poate vine vreme
rea.

A sêta.

Ma végre szép napunk van.

Sétálhatnánk.

Nem tartana velem?

Menjünk a szabadba.

Menjünk a folyó felé.

Lássuk el magunkat eser-
nyőkkel is, talán rossz
idő lesz.

Intr'un 1/2 de cias suntem la B.	Egy fél óra alatt B.-ben leszünk.
Locul acesta e foarte fru- muşel.	Ez a hely nagyon bájos.
Aici vom poposi.	Itt fogunk pihenni.
Aici este o cârciumă bună.	Itt jó kocsmá van.
Aici căpătăm lapte, unt, caş şi smântână.	Itt tejet, vaját, sajtot és tejfelt kapunk.
La rentoarcere mergem prin pădure.	Visszamenet az erdőn me- gyünk keresztül.
Acolo-i drum bun pentru pedestraşi.	Ott jó gyalogut van.
Până la râu mergem în umbră.	Egész a folyóig árnyék- ban megyünk.
Sosim încă la timp acasă.	Még idejében haza- érünk.

Bucate.

Ételek.

Supă prăjită	barnaleves
Supă de pâne	kenyérleves
Supă cu smântână	tejfölös leves
Supă cu gris	daraleves
Supă cu găluşte	gombóclevés

Sosuri.

Mártások.

Sos de mere	almamártás
Sos franţuzese	francia mártás
Sos de hirean	tormamártás
Sos de bureţi	gombamártás

Prăjituri.

Tortă de nuci
Tortă cu mandale
Omletă
Gogoaşe
Prăjitură cu cereşe
Colac

Ospătărie, birt.

Unde dorese dnii să prân-
zească, în sală sau în
odaie ?

Dă-ne o odaie, acolo nu
ne conturbă nime.

Adu lista de bucate.

Dă-ne supă şi pâne moale.

Ce fel de vin poftesc dnii ?

Adu vin roşu.

Adu peşte.

Pot servi cu ştiucă ori
cu şaran.

Dă-mi încă o farfurie.

Poftiţi legume ?

Carfiol ?

Mazăre verde ?

Adu-ne sparanghel.

Tésztaneműek.

diótorta
mandolatorta
tojáslepény
fánk
eseresnyés rétes
kalács

Vendéglő.

A teremben vagy a szobá-
ban kívánnak az urak
ebédelni ?

Adjon nekünk egy szobát,
ott nem zavar senki.

Hozza ide az étlapot.

Adjon nekünk levest és
lágý kenyeret.

Milyen bort kívánnak az
urak ?

Hozzon vörös bort.

Hozzon halat.

Szolgálhatok csukával
vagy ponttyal.

Adjon még egy tányért.

Parancsolnak főzeléket ?

Kelvirágot ?

Zöld borsót ?

Hozzon nekünk spárgát.

Untul e proaspăt, nădej- duesc.	A vaj, remélem, még friss?
Am mânca și vânat.	Vadat is szeretnénk enni.
Adu-ne muștarul.	Hozza ide a mustárt.
Friptura asta de vițel e foarte sărată.	Ez a borjúsült nagyon megvan sózva.
Dă-ne caise, smochine, ananas, fragi, nuci.	Adjon barackot, fügét, egy ananászt, epret, diót.
Servește cafeaua neagră.	Hozza a fekete kávé.
Adu un păhărei cu cognac.	Hozzon egy pohár konyakot.
Adu socoteala.	Hozza a számlát.
Aici e un bacșiș pentru dta.	Itt van borra való az ő részére.
Vom plăti la cassă.	A pénztárnál fogunk fi- zetni.

Orașul.

A város.

Pod	híd
Lampă de gaz	gázlámpa
Uliță	utca
Canal	utcasatorna
Chei	rakodópart
Morminți	temető
Pavajni, caldărâm	kövezet
Piață	tér
Promenadă	sétány
Stradă	út
Colț de stradă	utcasarok

Iluminăția de stradă	uttcavilágítás
Poartă	kapu
Suburbiu, mahala	külváros
Tren de stradă	közúti vaspálya
N'aș putea căpăta aici un conducător să vizitez orașul ?	Nem kaphatnék itt vezetőt, hogy a várost megtekinthessem ?
Dacă vi-e plăcută societatea mea, eu m'aș bucura să pot fi conducătorul Dtale.	Ha társaságom nincsen ellenére, örülni fogok ha magam lehetek a vezetője.
Inainte de toate merg eu Dtă la promenade publică.	Én először is a nyilvános sétányra megyek önnek.
De acolo ușor ajungi la cea mai însemnate clădiri publice.	Onnan könnyen érheti el a legnevezetesebb nyilvános épületeket.
Aici e circulație foarte mare.	Itt igen erős forgalom van.
Dacă mergem vre-o câțiva pași, suntem la malul râului.	Ha néhány lépésnyire megyünk, ott vagyunk a folyó partján.
Cât e de mare teritoriul orașului ?	Milyen nagy a városnak területe ?
14 km. și e foarte im-populat.	Tizennégy kilométer, és nagyon népes.
Aici e catedrala.	Itt van a székesegyház.
Turnul e afară din cale de înalt.	A torony rendkívül magas.

Să mergem acum la bi- Menjünk most a könyv-
bliotecă și la muzeu. tárba és a muzeumba.
Asta-i un pod admirabil. Ez csodaszép hid.

A sta.

Állni.

A sta (pe loc). Megállni.
A purta pe cineva de nas. A faképnél hagyni.
Sta bun, a gira, a chezeșui Valamiért jót állani.
pentru ceva.
Cum (îți merge) stai cu Hogy vagy?
afecerile tale?
A sta subț porunca cuiva. Valakinek parancsa alatt
állani.
Stau la dispoziția dtale. Rendelkezésére állok.
Acea nu depinde de mine. Az nem tőlem függ.
Acum ție-ți vine rândul. Most rajtad van a sor.

Zilele.

Napok.

Luni	hétfő
Martți	kedd
Miercuri	szerda
Joi	csütörtök
Vineri	péntek
Sâmbătă	szombat
Duminecă	vasárnap

Telefon.

Telefon.

Aparat	készülék
Accesoriu	alkatrész

Signalul, sonăria	csengetyű
Cârlig	horog
Punerea cabelului	kábellerakás
Signal	jel
Lampa de signal	jelzőlámpa
Stație	állomás
Sistem	rendszer

A mâna.

Hajtani, üzni.

A mâna vitele pe pășune.	A marhát a legelőre hajtani.
A aduce în strâmtoare (pe cineva).	Sarokba szoritani.
A urca prețul repede.	Valaminek az árát felugratni.
A trăi pe pîcior mare, a desvolta pompă.	Nagy fényt üzni.

Orologiul.

Óra.

Știi dta, la câte e? câte ore avem?	Tudja ön hány óra van?
Uită-te la ciasul dtale.	Nézze meg az óráját.
Nu umblă punctuos.	Nem jár pontosan.
Grăbește.	Siet.
Intârzie.	Késik.
La zi grăbește $\frac{1}{4}$ de cias.	Naponta egy negyedórát siet.
Dela o zi pe cealaltă întârzie $\frac{1}{2}$ cias.	Napról-napra egy félórát késik.

Trebue să trimit orologiul la ciasornicar.	El kell küldenem az órát az óráshoz.
Orologiul dtale umblă bine?	És az ön órája jól jár?
Ce cias, oră arată al dtale?	Mely órát mutatja az öné?
Nu-i tras.	Nincs felhúzva.
Roșile umblă pe rubine.	Rubinokon jár.
Ai arătătorul rupt.	Óramutatója eltört.
Imprumută-mi chea orolo- giului.	Adja kölcsön az órakul- csát.
De oarece orologiul e nou, lasă-l aici vre-o câteva zile ca să regulez mer- sul.	Mivel az óra új, kérem hagyja itt egy pár na- pig, hogy járását sza- bályozzam.
Pe timpul acesta, fi bun dă-mi un orologi îm- prumut.	Ez időre sziveskedjék ne- kem egy órát kölcsön adni.
Ai bunătatea a repara orologiul acesta.	Ezt az órát sziveskedjék kijavítani.

Oră.

Óra.

Câte ore avem?	Hány óra van?
Trei ore, ciasuri.	Három óra.
La 12 ore, la prânz.	Déli tizenkét órakor.
La 12 ore noaptea.	Éjjeli tizenkét órakor.
Dorm 8 ciasuri.	Nyolc órát alszom.
Un somn de 6 ciasuri mi-e de ajuns.	Hat órai alvás nekem elegendő.

Nemuțumire.

Sunt foarte nemuțumit cu tine.

A face reproșuri.

Ce scârnăv e asta!

Cum ai putut-o face asta?

N'ai dreptate.

Asta pentru dta e foarte rău.

Sunt foarte mânios pe dta.

O procedură așa de neprețuită.

Rămâi liniștit.

Asta n'o mai sufăr mai departe.

Pentru viitor grijește.

O să te gândești la asta.

A-și lua rămas bun.

Doar nu ne vei părăsi încă?

Regret, trebuie să mă duc!
E deja târziu.

Trebuie să-mi iau rămas bun dela dta.

De ce grăbești așa?

Elégedetlenség.

Nagyon elégedetlen vagyok veled.

Szemrehányást tenni.

Mily rettenetes ez!

Hogy tehetie ezt?

Önnek nincs igaza.

Ez nagyon rossz önre nézve.

Nagyon haragszom önre.

Ily meggondolatlan eljárás.

Maradjon nyugton.

Ezt tovább nem tűröm.

A jövőben vigyázzon magára.

Majd gondolni fog erre.

Elbucsúzni.

Csak nem hagy el még bennünket?

Sajnálom, mennem kell!
Már késő van.

El kell bucsuznom öntől.

Miért siet úgy?

Sunt foarte ocupat az.	Nagyon el vagyok ma foglalva.
Cu Dumnezeu!	Isten önnel!
Mă recomand!	Ajánlom magamat!
Rămâi sănătos!	Jó egészséget!

Mirare.

Csodálkozás.

Ce ciudat!	Ez valóban nevezetes!
Sunt emoționat.	El vagyok ragadtatva.
Asta-i admirabil.	Ez csodálatos.
Ce ciudat!	Ez különös!
Cine ar fi gândit, cine ar fi presimțit asta?	Ki gondolta, ki sejtette volna ezt?
Cum s'a putut așa ceva aștepta?	Hogyan lehetett ilyes- valamit várni?
De fapt?	Igazán, valóban?

Unelte, utensilii.

Szerszámok, műszerek.

Barometru	légsúlymérő
Creon	írón, ceruza
Țiitor de creon	íróntartó
Portmoneu	tárca
Carte	könyv
Litere din plumb	ólombetűk
Pressă de imprimat	nyomdasajtó
A tipări	nyomtatni
Tuș, culoare chineză	kinai tusfesték
Magnet	delejtű
Calimară	tintatartó

Vremea.	Idő, időjárás.
Ce timp avem az?	Milyen idő van ma?
La corpul întreg transpir, asud.	Egész testemen izzadok.
E un praf teribil.	Iszonyuan porzik,
Az dimineață a fost pe câmp rouă.	Ma reggel a mezőn har- mat volt.
E lună.	Holdvilág van.
Se luminează.	Világos nappal lesz.

Numere.	Számok.
<i>I. Numerale cardinale.</i>	<i>I. Töszámok.</i>
1 unu	egy
2 doi	kettő
3 trei	három
4 patru	négy
5 cinci	öt
6 șase	hat
7 șapte	hét
8 opt	nyolc
9 nouă	kilenc
10 zece	tíz
11 unsprezece	tizenegy
12 douăsprezece	tizenkettő
13 treisprezece	tizenhárom
14 patrusprezece	tizennégy
15 cincisprezece	tizenöt
16 șasesprezece	tizenhat

17 şaptesprezece	tizenhét
18 optsprezece	tizennyolc
19 nouăsprezece	tizenkilenc
20 douăzeci	húsz
21 douăzecişiuunu	huszonegy
24 douăzecişipatru	huszonnégy
30 treizeci	harminc
35 treizecişicinci	harmincöt
38 treizecişiopt	harmincnyolc
40 patruzeci	negyven
50 cinzeci	ötven
60 şasezeci	hatvan
70 şaptezeci	hetven
76 şaptezecişişase	hetvenhat
80 optzeci	nyolcvan
82 optzecişidouă	nyolcvankettő
83 optzecişitrei	nyolcvanhárom
90 nouăzeci	kilencven
94 nouăzecişipatru	kilencvennégy
100 o sută	száz
115 o sutăcincisprezece	százötven
300 treisute	háromszáz
500 cincisute	ötszáz
1000 o mie	ezer
1250 o miedouăsutecinzeci	ezerkétszázötven
1913 o mienouăsutetreisprezece	ezerkilencszáztizenhárom
2000 douămii	kétezer
2600 douămiişasesute	kétezerhatszáz

100000 osutămii
1000000 un milion

százezer
egy millió

II. Numerale ordinale.

II. Rendszámok.

primul, -a, întâiul, -a
al doilea, a doua
treilea, treia
patrulea, patra
cincilea, cincea
şaselea, şasa
şaptelea, şaptea
optulea, opta
nouălea, noua
zecelea, zecea
unsprezecelea, unsprezecea
doisprezecelea, cea
treisprezecelea, cea
patrusprezecelea, cea
cincisprezecelea, cea
şasprezecelea, cea
şaptesprezecelea, cea
optsprezecelea, cea
nouăsprezecelea, cea
douăzecilea, cea
treizecilea, cea
patruzecilea, cea
cincizecilea, cea
şasezecilea, cea
şaptezecilea, cea

az első
a második
a harmadik
a negyedik
az ötödik
a hatodik
a hetedik
a nyolcadik
a kilencedik
a tizedik
a tizenegyedik
a tizenkettedik
a tizenharmadik
a tizennegyedik
a tizenötödik
a tizenhatodik
a tizenhetedik
a tizennyolcadik
a tizenkilencedik
a huszadik
a harmincadik
a negyvenedik
az ötvenedik
a hatvanadik
a hetvenedik

- optzecile, cea
nouăzecilea, cea
sutălea, a
două sutelea, a
mielea, a
sutamielea, a
penultimul
ultimul
In aleiul acesta sunt 150
arbori
Pentru munca aceasta
avem nevoie cel puțin de
30 muncitori, zileri.
Fratele meu e de 16 ani.
Mai am trei frați mai tâ-
nări și două surori.
Estinderea lacului „Boden“
e de 539 kilometri pa-
trați.
Tot a doua zi cetesc câte
două ciasuri ungurește.
In 5 Mai plec la Carlsbad.
April e a patra lună.
De trei ori am fost la tine,
dar nu te-am aflat acasă.
- a nyolcvanadik
a kilencvenedik
a századik
a kétszázadik
az ezredik
a százezredik
az utolsóelőtti
az utolsó
Ezen a sétányon százötven
fa áll.
Ehhez a munkához leg-
alább harminc napszá-
mosra van szükségünk.
Bátyám tizenhat éves.
Van még három öcsém és
két nővérem.
A Bodeni-tó területe öt-
százharminckilencnégy-
zetkilométer.
Minden második napon
két órán át magyarul
olvasok.
Én május 5-én megyek
Karlsbadba.
Április az esztendő ne-
gyedik hónapja.
Már háromszor voltam ná-
lad, de nem találtalak
otthon.

$\frac{3}{4}$ fac un întreg.	Három harmad tesz egy egészet.
A patra parte din 80 e 20.	Nyolcvannak a negyed-része husz.
Decinci ori am avut pagubă. Sunt difireți oameni, dar așa un om rău încă n'am mai văzut.	Ötszörös kár ért engem. Sokféle ember van, de ilyen gonosz embert még nem láttam.
Câte trei ne ducem la țară.	Hármasával megyünk falura.
Epistola ta am cetit-o de multe ori.	Leveledet sokszor elolvastam.
Am vre-o câțiva prieteni în orașul acesta.	Van néhány barátom ebben a városban.

Impărțirea timpului.

Időbeosztás.

Sară	est
Amurgul serii	alkony, szürkület
Dimineața viitoare	másnap reggel
Amurgul dimineații	hajnalhasadás, reggeli szürkület
Ieri	tegnap
Az	ma
An	év
Deceniu	évtized
Veac	évszázad
Minută	perc
Amiază	dél
Miezul nopții	éjfél

Lună	hó, hónap
Lunar	havi, hónapi
Mâne	holnap
Dimineață	reggel
Auroră	hajnalpír
După amiază	délután
Noaptea	éjjel
An săritor	szökőév
Secundă	másodperc
Răsăritul soarelui	napfölkelte

Conținutul. — Tartalomjegyzék.

Gramatica maghiară — Magyar nyelvtan.....	5	Conjunctivul.....	33
Fonetica.....	5	Condiționalul.....	34
<i>Partea III — III. rész.</i>		7. Postpozițiunile.....	35
Conversații — Beszélgetések.....	49	8. Adverbele.....	35
<i>Morfologia.</i>		Formarea adverbelor.....	36
1. Articolul.....	12	9. Conjuncțiunea.....	37
2. Su. stantivul.....	13	10. Eselamațiunile.....	40
ház — casă.....	16	<i>Conversații maghiare — române</i>	
kert — grădină.....	17	<i>Partea II.</i>	
3. Adjectivul.....	18	<i>Deprinderi cu aplicarea verbelor auxiliare.</i>	
4. Numeralul.....	19	A avea — Van valamije... ..	44
5. Pronumele.....	20	A nu avea — Nincs (nem van).....	44
6. Verbul.....	23	A fi — lenni.....	45
<i>Present.</i>		Trebue (ími) — Nekem kell	46
Forma nehotărîtă.....	24	Deprinderi cu diferitele sufixe.....	46
Forma hotărîtă.....	25	Deprinderi cu adjective.....	47
Trecutul.....	26	Deprinderi cu numeralul... ..	48
Vitiorul.....	27	<i>Partea III. — III. rész.</i>	
<i>Despre verbele ajutătoare</i>		Conversații — Beszélgetések	49
a avea, a fi, a deveni.....	26	A absta — Távol lenni; elállni valamitől.....	54
Verbe cu terminațiunea -ik	32		

A aduce — Hozni.....	98	Capăt — Vég; valaminek utólja.....	71
A afla, găsi — Lelni, ta- lálni.....	77	Casă — Ház.....	86
A ajuta — Segíteni.....	91	Cărciumă — Kocsma.....	80
A face, pregăti — Csinálni, készíteni.....	98	Cer — Eg.....	98
A ineuia, a inchea — Be- végezni, lezárni, meg- kötni.....	53	A cere ceva — Valamit kérni	64
A mâna — Hajtani, úzni.....	00	Colori — Színek.....	75
Amintire — Megemlékezés.....	72	Comerci — Kereskedelem.....	86
A mulțumi, a fi recunoscă- tor — Köszönni, hálát adni.....	69	Comerciant de pânză — Vá- szonkereskedő.....	97
An — Esztendő.....	95	A conduce — Vezetni, vinni	79
Anotimpuri — Évszakok.....	95	Corpuri cerești — Égi testek	93
Animale domestice — Házi állatok.....	89	A crede (a da crezământ) — Hinni.....	83
Antipatie, instrăinare — El- lenszenv, idegenkedés.....	51	A se culca — Lefeküdni, aludni menni.....	109
A oferi — Kinálni, ajánlani valamit.....	59	A da voie — Megengedni.....	82
Apartinător comercialului — A kereskedéshez tartozó	86	A doborî — Ledobni; levetni	55
A aplana, isprăvi — Elin- tézni, elvégezni.....	51	Dejun — Reggeli.....	78
A apuca — Megfogni, meg- ragadni.....	59	Depune, a — Letenni, levetni	51
Arbori și tufișe — Fák és bokrok.....	63	De tot — Ezész.....	94
Artă și știință — Művészet és tudomány.....	96	In drum (călătorie) — Az úton	106
A se invoii — Beleegyezni, részlenni.....	69	Dumnezeu — Isten.....	83
A se scula — Fölkelni.....	61	Economie — Földművelés	56
A-și lua rămas bun — El- búcsúzni.....	119	Electricitate — Villamosság	71
A trage jos — Lehúzni; le- vetni.....	55	La fel; asemănător — egyenlő; hasonló.....	82
A auzi — Hallani.....	94	Fin — Finom.....	76
A uza ceva — Letapodni; elkoptatni.....	54	Flori — Virágok.....	65
Az — Ma.....	92	Foc — Tűz.....	78
Barbirul — Horbély, fodrász	62	Fructo de câmp — Mezei termékek.....	76
Banchier — Bankár.....	62	Funcții Dignități — Hiva- talok, Méltóságok.....	58
Băutuți — Italok.....	74	Galița — Aprómarha, ba- romfi.....	90
Bucate — Ételek.....	112	Garderobă de dame — Női ruhadarabok.....	68
Cap — Fej.....	96	Gata — Kész.....	—
		Grad — Fok.....	84
		Grădină — kert.....	81
		Grădina de poame — Gyü- mölcsöskert.....	102
		A greși — Hibázni.....	75
		A greși, rătăci — Tévedni, bolyongani.....	95
		Îmbrăcăminte bărbătești — Uzi (férfi) öltözet.....	91

Impărtărea timpului — Idő-beosztás.....	125	Pat — Ágy.....	64
A împiedeca — Elfordítani ; elhárítani.....	55	Pleca, a — Elindulni, elmenni.....	50, 51
Inal — Magas.....	93	Plecare — Elutazás.....	52
Inchiria (locuință) — lakást bérelni.....	101	Plante — Növények.....	104
Îndoire — kétség, kétely.....	98	Pîmbîlarea — A séta.....	111
Încotatul — Az úszás.....	110	Poame — Gyümölcsök.....	77
Insecte — Rovarok.....	94	Posta — A posta.....	105
Înțelegere — Megbeszélés, megegyezés.....	52	Prăjituri — Tésztakenyűek.....	113
Justiția — Igazságszolgáltatás.....	106	Pređa, a — Átadni, leadni.....	50
Librărie — Könyvkereskedés.....	67	Prietenie, Simpatie — Barátság, Rekonvaleszcencia.....	77
Lipsa — Szükség.....	102	Prinde, a — Megfogni.....	69
Lovi, bate — Útni, verni.....	110	Refuză, scărțitază — Megtagad, törleszt.....	53
Lucruri de știut — Figyelmeztetések, íntelmek.....	101	Saluta pe cineva — Köszöntési.....	93
Lumina e, luminăție — Gyertya.....	97	Sănătos (Sănătate) — Egészséges (Egészség).....	83
Lunile — Hónapok.....	102	Sara — Est.....	49
Măncatul — Évés.....	72	Sosirea (a sosi) — Megérkezés (megérkezni).....	60
Măsuri ungurești — Magyar mértékek és súlyok.....	99	Schimba, a — Felcserélni, elcserélni.....	54
Materii vegetale — Növényi anyagok.....	104	Scop — cél, szándék.....	54, 98
Medicamente și aplicarea lor — Gyógyszerek és gyógyeljárás.....	90	Scisoare — Levél.....	65
Medicul și bolnavul — Orvos és beteg.....	60	Societate (de sară) — Esti társaság.....	49
Mesteșugari, meșteri — Kézművesek, kereskedők.....	87	Sosuri — Mártások.....	112
Mirare — Csodálkozás.....	120	Sta, a — Állni.....	116
Nemulțumire — Elégedetlenség.....	119	Ști, a — tudni, — hatni, hetni.....	96
Numeri — Számok.....	121	Suferi, a — Szenvedni.....	97
Oaspe — Vendég.....	79	Telefon — Telefon.....	116
Orașul — A város.....	114	Totdeauna — Mindig.....	94
Orologul — Óra.....	117	Tren — Vasút.....	79
Oră — Óra.....	118	Unelte, utensilii — Szerszámok, műszerek.....	81, 120
Ospătarie — Vendégfogadó.....	80	Ureche — Fül.....	104
Ospătărie, biră — Vendéglő.....	113	Vară — Nyár.....	110
Pământ — Föld.....	71	Viață de burghez — Polgári élet.....	65
Parțile plantelor — Növényrészek.....	104	Visita — Látogatás.....	63
		Vorbi, a — Beszélni, szólni.....	58
		Vrăstă — Kor.....	121
		Vremea — idő, időjárás.....	121
		Zarzavat — Főzelékfélék.....	103
		Zilele — Napok.....	116